

Vastaanottaja
Vöyrin kunta

Asiakirjatyyppi
Luontoselvitys

Päivämäärä
8.6.2026

KALAPÄÄTRÄSKET

LUONTOSELVITYS

KALAPÄÄTRÄSKET – LUONTOSELVITYS

Projekti	Kalapääträsket – luontoselvitys
Projekti nro	1510091349
Vastaanottaja	Vöyrin kunta
Asiakirjatyyppi	Luontoselvitys
Päivämäärä	8.6.2026
Laatija	Tanja Pensasmaa
Tarkastaja	Ville Yli-Teevahainen
Kansikuva	Kalapääträsket kuvattuna itärannalta © Tanja Pensasmaa

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	1
1.1	Hankekuvaus	1
1.2	Aineistot	1
1.3	Luontoselvitykset	1
2.	KASVILLISUUS JA LUONTOTYYPIT	2
2.1	Lähtötiedot	2
2.2	Menetelmät	3
2.3	Tulokset	5
3.	PESIMÄLINNUSTO	13
3.1	Lähtötiedot	13
3.2	Menetelmät	13
3.3	Tulokset	15
4.	LIITO-ORAVA	18
4.1	Lähtötiedot	18
4.2	Menetelmät	19
4.3	Tulokset	19
5.	VIITASAMMAKKO	23
5.1	Lähtötiedot	23
5.2	Menetelmät	24
5.3	Tulokset	25
6.	LEPAKOT	28
6.1	Lähtötiedot	28
6.2	Menetelmät	29
6.3	Tulokset	31
7.	JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET	33
8.	LÄHTEET	34

LIITTEET

Liite 1. Mäkelä ja Salon (2024) mukainen arvottamisen luokitus ja kriteeristö.

Liite 2. Viranomaisliite – linnustohavaintokartat.

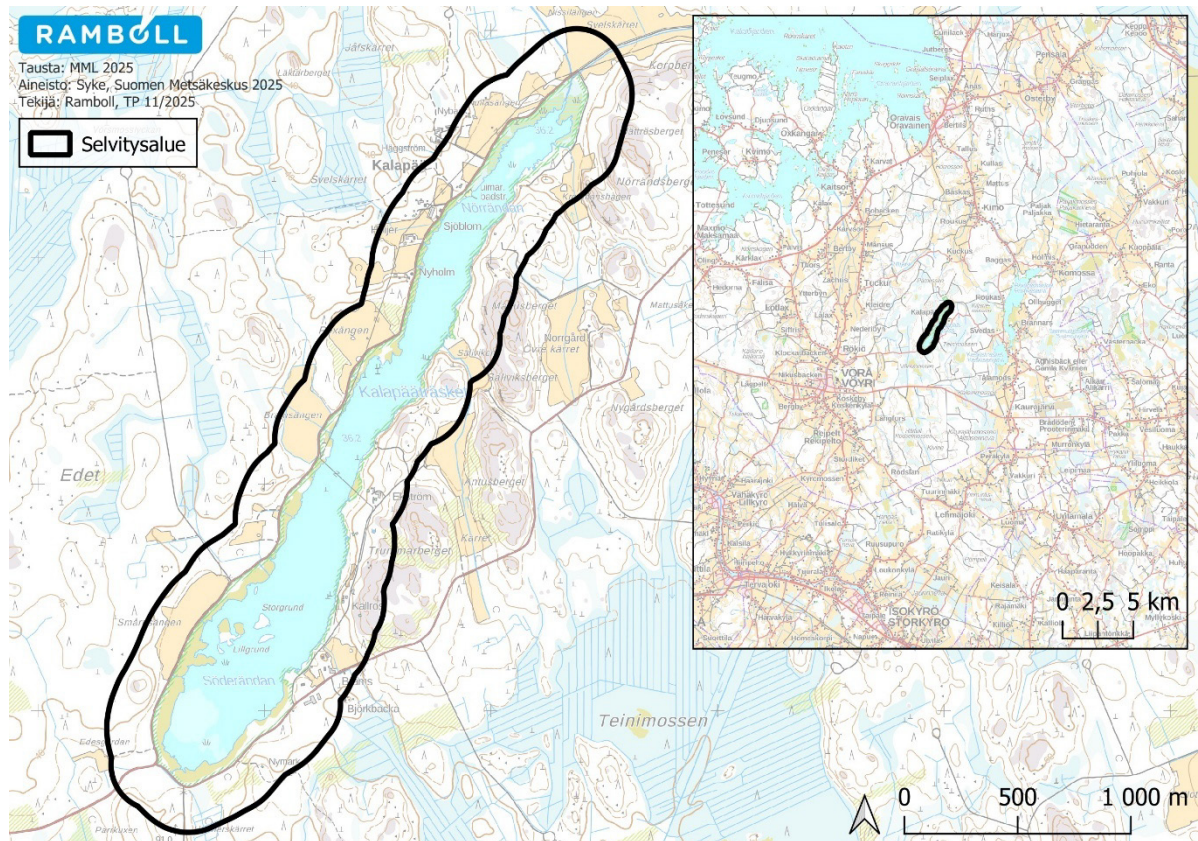
Pohjakartat: ©2025 Maanmittauslaitos

Kuvat: Tanja Pensasmaa ©2025 Ramboll Finland Oy

1. JOHDANTO

1.1 HANKEKUVAUS

Vöyrin kunta suunnittelee rantayleiskaavaa Kalapääträsketin rannalle. Kalapääträsket sijaitsee noin kahdeksan kilometriä koilliseen Vöyrin kuntakeskuksesta (Kuva 1-1). Kalapääträsketin alueelle toteutettiin keväällä-kesällä 2025 luontoselvityksiä mahdollisten huomioitavien luontoarvojen tunnistamiseksi. Selvitykset toteutettiin 200 m etäisyydellä järven rannasta (Kuva 1-1).

Kuva 1-1. Kalapääträsketin sijainti ja rantayleiskaavan selvitysalue.

1.2 AINEISTOT

Hankkeen lähtötietoina hyödynnettiin avoimia aineistoja (Metsäkeskus 2025a; Maanmittauslaitos 2025; Syke 2025; Suomen Lajitietokeskus 2025). Huomionarvoisten lajien tiedot pyydettiin Suomen Lajitietokeskuksen (2025) rekisteristä (aineistopyyntö 6.5.2025). Aineistopyyntö tehtiin viranomaiskäyttöön tarkoitetulla Virva-rajauksella ilman aikarajaa muiden kuin lintujen osalta 1 km etäisyydeltä selvitysalueesta ja linnuista viimeiseltä kymmeneltä vuodelta 5 km etäisyydeltä selvitysalueesta.

1.3 LUONTOSELVITYKSET

Selvitysalueella toteutettiin vuonna 2025 useita luontoselvityksiä (Taulukko 1-1), joiden tarkoituksena oli kartoittaa ja kuvata rantayleiskaava-alueen huomionarvoista lajistoa ja arvokkaita luontokohteita. Työhön osallistuivat FM biologi Tanja Pensasmaa Ramboll Finland Oy:stä ja kokenut lintuharrastaja Ismo Nousiainen.

Taulukko 1-1. Hankealueella tehtyt luontoselvitykset. Päiviä-sarake kuvaa käytettyä aikaa maastossa.

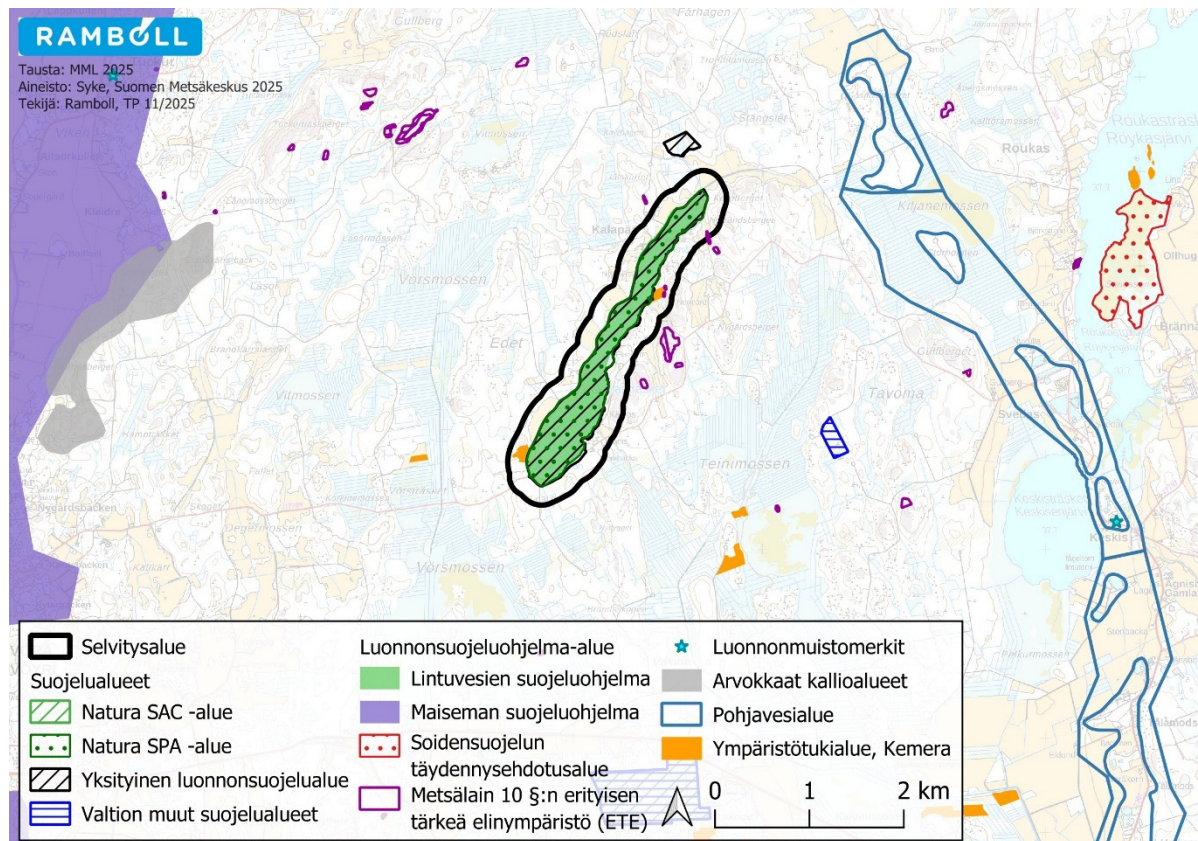
Luontoselvitys	Päiviä	Ajankohta	Selvittäjä
pesimälinnusto	3	11.–12.5., 26.5. & 9.6.2025	Ismo Nousiainen
liito-orava	1,5	16. & 19.5.2025	Tanja Pensasmaa
kasvillisuus- ja luontotyytit	2	9.6., 17.7. & 11.8.2025	Tanja Pensasmaa
lepakot	3	10.6., 17.–18.7. & 11.–12.8.2025	Tanja Pensasmaa
viitasammakko	2	27.4. & 7.5.2025	Tanja Pensasmaa

Luontoselvityksissä havaitut arvokkaat kohteet arvotettiin ”Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi” -oppaan (Mäkelä & Salo 2024) luokituksen ja kriteerien mukaisesti neljään arvoluokkaan: Luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet, Luokka 2: Eriyisen tärkeät kohteet, Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet ja Luokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet (ks. Liite 1). Arvoluokat määritettiin kunkin selvityksen kohdalla aluksi erikseen ja niiden pohjalta laadittiin koostekartta, joka on esitetty viimeisessä luvussa (ks. luku 7). Arvottamisen perusteella hankealueen luonnonarvot voitiin asettaa tärkeysjärjestykseen ja antaa kaikkia luontoselvityksiä tiivistäviä suosituksia. Arvottamisessa huomioitiin muiden muassa luontotyyppin tai lajin lainsäädännöllinen turva, hallinnollinen asema ja esiintymän merkittävyys.

2. KASVILLISUUS JA LUONTOTYYPIT

2.1 LÄHTÖTIEDOT

Kalapääträsketin selvitysalue sijoittuu 200 m alueena suojellun järven ympärille. Kalapää träsk on 102 ha laajuinen Natura SPA-alue (FI080066), joka on suojeltu myös yksityismaiden luonnonsuojelualueena (YSA203850) ja lukeutuu lintuvesiensuojeluohjelmaan (LVO100229). Selvitysalueelle ei sijoitu muita luonnonsuojelualueita (Kuva 2-1). Lähin muu luonnonsuojelualue on Häggström (YSA253682) 209 m selvitysalueen pohjoispuolella. Selvitysalueella on kahdella metsäalueella ympäristötukikohteet ja sille sijoittuu kolme metsälain 10 §:n erityisen tärkeää elinympäristönkuviota, jyrkäniteitä ja niiden alusmetsiä (Metsäkeskus 2025b). Selvitysalueelta on yksi maastokarttamerkintä (MML 2025) lähteestä. Selvitysalueelta tai sen läheisyydestä ei ole tiedossa uhanalaisten kasvilajien havaintoja (Suomen Lajitietokeskus 2025). Alueelta on havainto keltakurjenmiekasta (Suomen Lajitietokeskus 2025), joka ei kuitenkaan ole Vöyrin alueella huomionarvoinen laji vaan pohjoisemmassa Suomessa alueellisesti uhanalainen. Laji on yleinen Kalapääträsketin rannoilla.

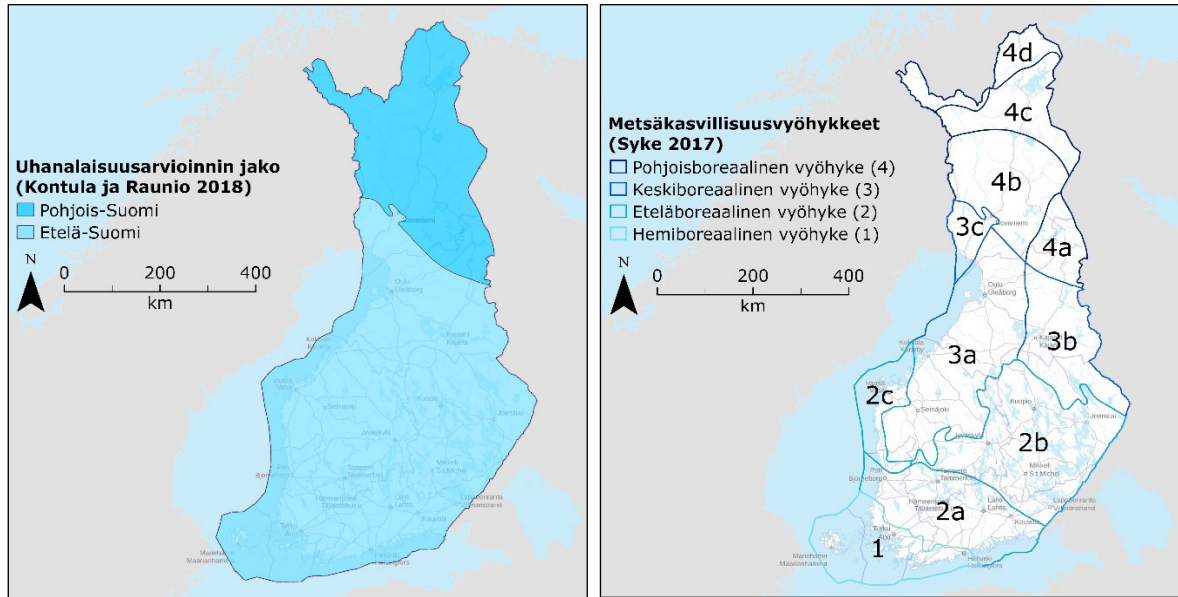
Kuva 2-1. Suojelualueet ja muut ennalta tunnetut huomionarvoiset luontokohteet Kalapääträsketin selvitysalueen ympäristössä.

2.2 MENETELMÄT

Selvityksen tarkoituksena oli selvittää rajatun alueen (Kuva 2-3) kasvillisuutta ja luontotyyppejä. Selvityksessä kuljettiin läpi kaikki selvitysalueen metsäalueet ja tarkasteltiin suojellun järven suo-alueita. Ennen maastokäyntiä alueen tunnettuja, merkittäviä ja potentiaalisia luonnonarvoja tarkasteltiin tausta-aineistojen sekä maastokartan ja ilmakuvan avulla. Selvityksessä erityistä huomiota kiinnitettiin Mäkelä ja Salon (2024) listaamiin erityisesti huomioitaviin luonnonarvoihin:

- luonnonsuojelulain (9/2023) 64 §:n ja 65 §:n suojellut luontotyyppit
- vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §:n suojellut vesiluontotyyppit
- LuTU-luokittelun uhanalaiset luontotyyppit (Kontula & Raunio 2018a, 2018b)
- ekologinen verkosto
- IUCN-luokittelun uhanalaiset kasvilajit (Hyvärinen ym. 2019)
- luonnonsuojelulain (9/2023) 77 §:n erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymät
- luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien lisääntymis- ja levähdyspaikat (luontodirektiivin liite IV(b))
- luonnonsuojelulain (9/2023) 79 §:n Euroopan unionin tärkeinä pitämien eliölajien esiintymispaikat (luontodirektiivin liite II)

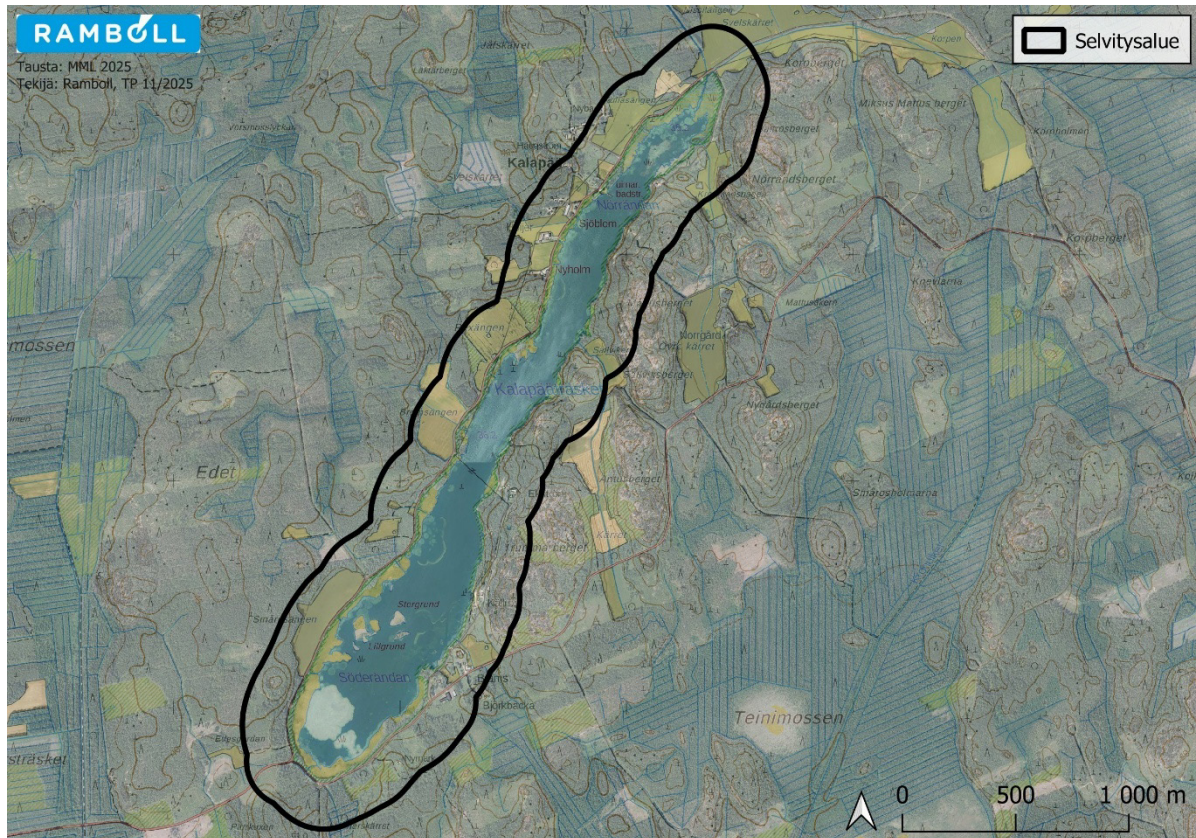
Selvityksessä keskityttiin lisäksi Mäkelä ja Salon (2024) listaamiin muihin luonnonarvoihin. Muita luonnonarvoja ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta ja paikallisesti tärkeät luontotyyppit, Suomen vastuuluontotyyppit sekä LuTU-luokittelun alueellisesti uhanalaiset, silmälläpidettävät ja puutteellisesti tunnetut luontotyyppit. Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa uhanalaisuus on arvioitu koko maan tasolla ja alueellisesti erikseen Etelä-Suomessa ja Pohjois-Suomessa (Kuva 2-2).

Kuva 2-2. Suomen jako Kontula ja Raunio (2018a) luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa Etelä- ja Pohjois-Suomeen (vas.) ja metsäkasvillisuusvyöhykkeiden aluejaot (oik.).

Metsälain (1093/1996) 10 §:n mukaiset metsäluonnon erityisen tärkeät elinympäristöt ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSO) elinympäristöt huomioidaan ensisijaisesti arvokkaiksi luontokohteiksi joidenkin aiemmin mainittujen luontoarvojen kuten uhanalaisuuden perusteella. Luontotyyppien lisäksi muihin luonnonvaroihin kuuluvat rauhoitettujen (9/2023, LSL 69 §) sekä silmälläpidettävien ja alueellisesti uhanalaisten kasvilajien esiintymät (Hyvärinen ym. 2019).

Selvityksen maastokäynnin valmisteluun hyödynnettiin ilmakehän- ja peruskarttatarkastelua (MML 2025), metsävaratietoja (Metsäkeskus 2025a), uhanalaisten lajien havaintotietoja (Suomen Lajitietokeskus 2025) sekä Zonation-paikkatietoanalyysiä (Syke 2025). Zonation-analyysi tuo ilmi metsien monimuotoisuusarvojen suhteellista vaihtelua perustuen tarkasteltavan alueen aineistoon kasvillisuuden ja puuston rakenteesta, metsänkäsittelystä, lajihavainnoista sekä metsäkuvioiden kytkeytyneisyydestä mm. metsälain 10 §:n kohteisiin (Mikkonen ym. 2018).

Kuva 2-3. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen selvitysalueella tarkistettiin peltojen ja rakennettujen alueiden ulkopuolisia metsä- ja suoalueita.

Selvityksessä havainnoitiin kasvillisuuden yleispiirteitä, puuston ikää, lahoppuun määrää, luonnontilaisuutta ja lajistoa. Selvityksessä keskityttiin Mäkelä ja Salon (2024) luokittelun erityisesti huomioitavien sekä muiden luonnonarvojen lisäksi saamaan kattava yleiskuva hankealueesta. Lisäksi alueella mahdollisesti esiintyvien purojen luonnontilaisuus arvioitiin ja arvioitiin, vaatiiko niihin mahdollisesti kohdistuvat toimet vesilain (587/2011) 3. luvun 2 § mukaista lupaa.

Hankealueella havaitut luonnonarvot arvoitettiin neljään arvoluokkaan Mäkelä ja Salon (2024) mukaisesti. Arvotuksessa otettiin huomioon luontotyyppi- tai lajiesiintymän lainsäädännöllinen turva, uhanalaisuus, hallinnollinen asema, merkittävyys ja yhteys ekologiseen verkostoon.

2.3 TULOKSET

2.3.1 Yleiskuvaus

Kalapääträsketin selvitysalue sijoittuu Pohjanmaan keskiborealiselle (3a) metsäkasvillisuusvyöhykkeelle ja Pohjanmaan vietto- ja rahkakeitaiden (2c) suokasvillisuusvyöhykkeelle (Syke 2015, 2017). Selvitysalueen kasvillisuustyytit ovat Suomen Metsäkeskuksen metsävara-aineiston perusteella pääosin lehtomaisia, tuoreita ja kuivahkoja kankaita. Kuivia ja karukkokankaita esiintyy järven itäpuoliskolla (Kuva 2-4).

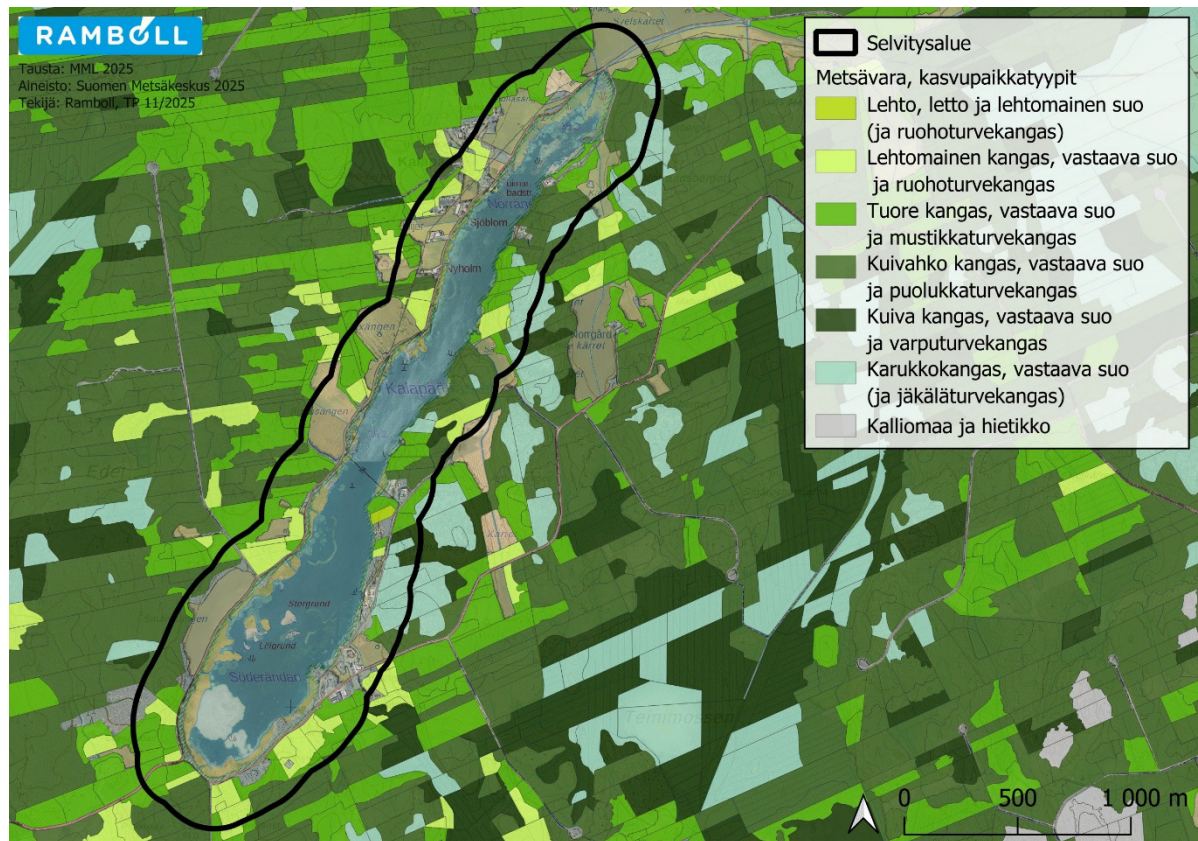
Maastoselvityksessä saatiin jokseenkin vastaava kuva selvitysalueesta. Metsäalueet olivat pääosin tuoreita VMT- ja MT-kankaita, kuivahkoja EVT-kankaita esiintyy pääosin tuoreiden kankaiden ja kalliometsien vaihettumisvyöhykkeellä. Useita kalliometsiä esiintyy Kalapääträsketin itäpuolella. Kalliometsät ovat puustolta varttuneita ja osin rajattu huomionarvoisiksi luontotyypeiksi, mutta osalla lahoppuun määrä on vähäinen ja vanhemmat puut puuttuvat. Kalliometsien reunoilla esiintyy myös useita jyrkänkeitä ja selvitysalueella on useassa paikassa siirtolohkareita. Selvitysalueella on muutamia lehtomaisia kankaita ja havaittiin muutama lehto. Metsät ovat pääosin metsätaloustähtäessä, mutta selvitysalueella on luonnontilaisenkaltaisia lehtoja, kalliometsiä ja tuoreita kankaita.

Selvitysalueella ei esiinny luonnontilaisen kaltaisia puroja tai noroja, vaan alueen uomat ovat ojia. Alueen ainoa isompi vesistö on Kalapääträsketin järvi. Selvitysalueella ei ole lampia. Maastokartalle on merkitty yksi lähde, jota ei kuitenkaan löydetty maastotarkistuksessa. Lähdemerkinnän alueella

(Kuva 2-6) on soistuma, jossa kasvaa mm. korpirahkasammalta, mustikkaa, nuorta kuusta, männyä, hieskoivua ja harmaaleppää (Kuva 2-5).

Selvitysalueen suot sijoittuvat pääosin järven rannoille, jossa esiintyy puustoisia, pensas- ja avoimia luhtia sekä saranevoja. Alueen eteläosassa on ojitettua soistumaa. Selvitysalueen lounaisosista havaittiin myös pieni maastokartalla näkymätön metsätalouden muokkaama korpi (Kuva 2-5) ja kaakkoisosasta lehdon ympäristöstä korpisoistumaa.

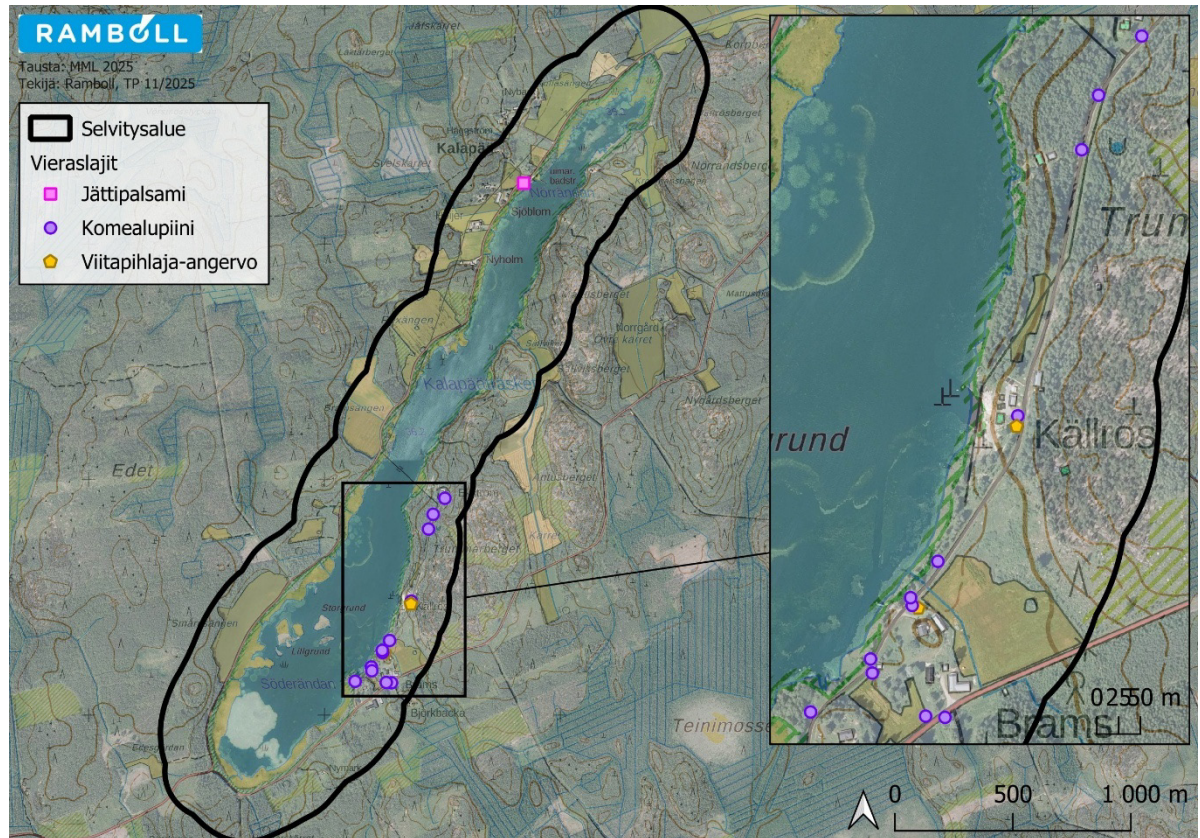
Selvitysalueelta tehtiin havaintoja haitallisista vieraslajeista. Järveä ympäröivien teiden reunoilla kasvaa jättipalsamia, viitapihlaja-angervoa ja komealupiinia (Kuva 2-6). Jättipalsamikasvusto ja osa lupiinin kasvupaikoista sijoittuu Kalapääträskin luonnonsuojelualueelle.

Kuva 2-4. Suomen Metsäkeskuksen metsävaratietoaineiston kasvupaikkatyyppit Kalapääträsketin ympäristössä.

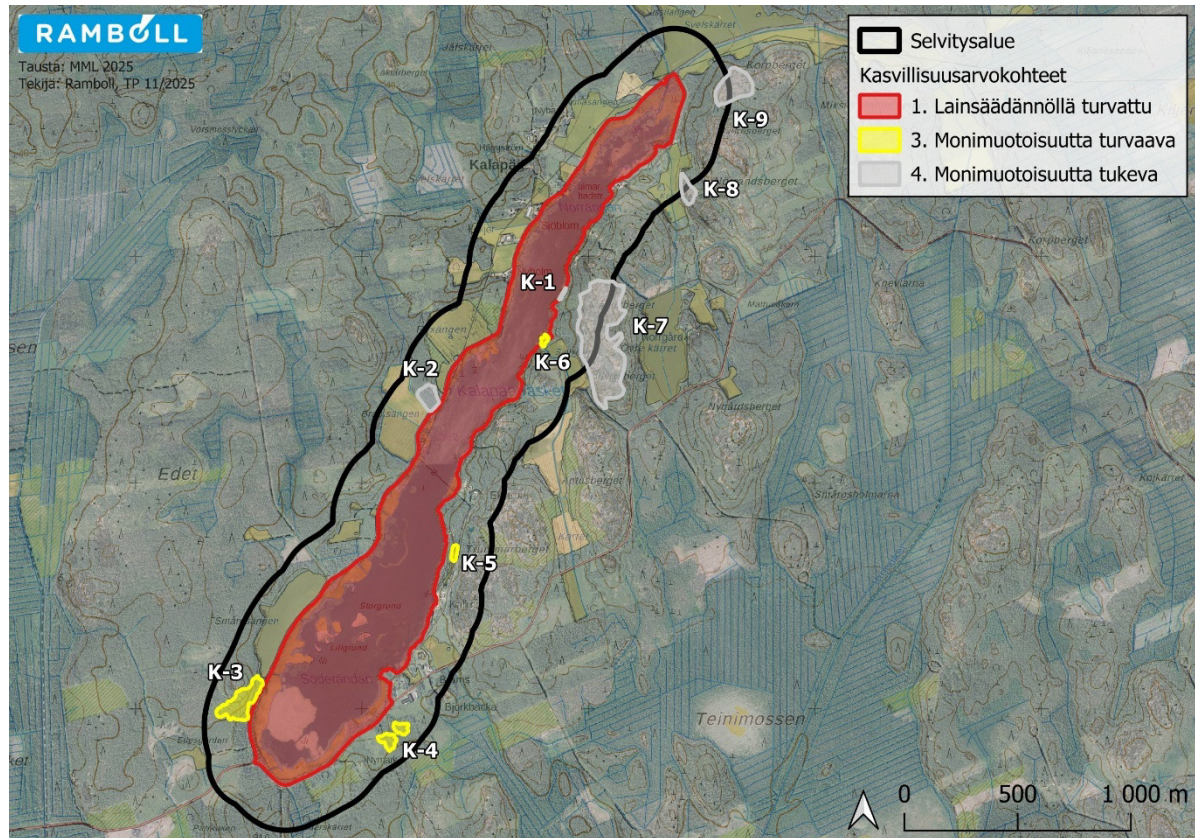
Kuva 2-5. Vasemmalla lähdealueen nuorta korpista metsää ja oikealla nuorta hieskoivua kasvava metsätalouden muokkaama korpi.

Kuva 2-6. Vieraslajihavainnot selvitysalueella. Tarkennuskuvassa näkyy myös alueen lähdemerkintä.

2.3.2 Arvokkaat kohteet

Selvitysalueelta tehtiin havaintoja luonnontilaisen kaltaisista luontotyyppikohteista, joiden perusteella alueelta rajattiin yhdeksän luontotyyppialuetta (Kuva 2-7). Huomionarvoisista kasvilajeista ei tehty havaintoja.

Kuva 2-7. Huomionarvoiset luontotyyppiobjektit Kalapääträsketin selvitysalueella.

K-1 Kalapääträsket (arvoluokka 1)

Kalapääträsket on linnuston perusteella suojeltu järvi ja pienemmältä osin suo ja metsäalue. Natura-lomakkeessa kuvataan järven kasvillisuusvyöhykkeiden, kuten ruovikkovyöhykkeen olevan laaja, runsasravinteisuutta vaativien lajien puuttuvan, näkinpartaisleviä olevan runsaasti ja valtalajina kasvavan järvikortteen sekä rantojen olevan lännessä alavia ja idässä melko jyrkkiä ja paikoin kallioisia (Syke 2018). Maastokäynnin perusteella suojelualueeseen lukeutuvat rantojen suoalueet ovat saranevoja (Kuva 2-8) ja luhtia (Kuva 2-8). Kalapääträsketin rannalta rajattiin lisäksi yksi luonnonsuojelualueeseen lukeutumaton suoranta.

Kohde 1: saranevat (*koko Suomessa* = NT / *Etelä-Suomessa* = VU), avoluhat (LC/LC), pajuluhat (LC/LC), harmaaleppäluhat (EN/EN), koivuluhat (DD/DD), varttuneet havupuuvaltaiset tuoret kankaat (NT/VU)

Luonnontila: luonnontilaisen kaltainen

Arvoluokka: 1 & 4 (lainsäädännöllä turvattu ja monimuotoisuutta tukeva)

Perustelu: Natura-alue, luonnonsuojelualue, silmälläpidettävän ja alueellisesti uhanalaisen luontotyypin esiintymä

Pinta-ala: 102 ha

Kuva 2-8. Vasemmalla Kalapääträsketin laajimman suoalueen saranevaa ja oikealla itärannan ka-peaa rehevää luhtarantaa.

K-2 Bramsängenin kangasmetsä (arvoluokka 4)

Metsäalue on varttunut lahoppuustoinen kuusivaltainen tuore VMT-kangasmetsä (Kuva 2-9), jossa kasvaa sekapuuna koivuja ja nuorehkoja haapoja.

Kohde 2: varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (NT/VU)

Luonnontila: luonnontilaisen kaltainen

Arvoluokka: 4 (monimuotoisuutta tukeva)

Perustelu: silmälläpidettävien ja alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien esiintymät

Pinta-ala: 0,7 ha

Kuva 2-9. Lahoppuustoista tuoreen kankaan kuusikkoa.

K-3 Edesgårdanin ympäristötukimetsä (arvoluokka 3)

Alueella kasvaa kuusi-haapasekametsää, jonka koillisosassa on lehtipuuvaltaista keskiravinteista tuoretta lehtoa, joka vaihettuu etelään ja ylöspäin rinnettä lehtomaisen kankaan kautta tuoreeksi VMT-kankaaksi. Lehdon lajistona kasvaa raita, haapa, harmaaleppä ja koivut sekä taikinamarja, korpipaatsama, sudenmarja, käenkaali, tesma, jänönsalaatti, lillukka ja mesiangervo (Kuva 2-10). Tuoretta kangasta (Kuva 2-10) esiintyy rinteessä lähempänä tietä etelämpänä selvitysalueetta ja korkeammalla rinteessä lehtoa. Metsäalueen puusto on varttunutta ja monipuolista, ja alueella on

kohtalaisen runsaasti lahoppuuta. Metsäalueen länsiosassa rinteessä päällä sammaloituneita kiviaitoja ja rakennusten kiviperustuksia.

Kohde 3: tuoreet keskivänteiset lehdot (VU/VU), havupuuvallat lehtomaiset kankaat (NT/NT), varttuneet havupuuvallat lehtomaiset kankaat (NT/VU)

Luonnontila: luonnontilaisen kaltainen

Arvoluokka: 3 (monimuotoisuutta turvaava)

Perustelu: uhanalaisten, silmälläpidettävien ja alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien esiintymät

Pinta-ala: 1,7 ha

Kuva 2-10. Vasemmalla ympäristötukimetsän lehtoa ja oikealla tuoretta kangasta.

K-4 Nymarkin metsä

Nymarkin alueelta rajattiin kaksi metsäaluetta, joista eteläisempi on lehtipuuvallat lehtomaiset nuorehko tuore lehto ja kuusta koivua ja haapaa kasvava lehtomainen kangas. Lehdossa kasvaa mm. haapaa, nokkosta, koiranputkea, ojakellukkaa, huopaohdaketta ja käenkaali (Kuva 2-11). Lehtomaisen kankaan lajistoa ovat oravanmarja, käenkaali, ojakellukka ja vadelma. Pohjoisemmalla alueella kasvaa eri-ikäistä kuusen ja lehtipuiden sekametsää, jossa luontotyyppit vaihtelevat tuoreesta lehdosta tuoreeseen kankaaseen. Alueella on korpisia laikkuja. Molemmilla metsäalueilla, erityisesti pohjoisemmalla, on lahoppuuta (Kuva 2-11).

Kohde 4: tuoreet keskivänteiset lehdot (VU/VU), varttuneet havupuuvallat lehtomaiset kankaat (NT/NT), varttuneet havupuuvallat lehtomaiset kankaat (NT/VU)

Luonnontila: luonnontilaisen kaltainen

Arvoluokka: 3 (monimuotoisuutta turvaava)

Perustelu: uhanalaisten, silmälläpidettävien ja alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien esiintymät

Pinta-ala: 0,6 ha

Kuva 2-11. Eteläisen lehdon lajistoa vasemmalla ja oikealla korpista aluetta pohjoisemmalla alueella.

K-5 Trummabergetin lehto (arvoluokka 3)

Rajattu metsäalue on pieni lehtipuuvaltainen lehto (Kuva 2-12), jossa kasvaa järeitä haapoja, tuomea, mänty ja kuusi. Aluskasvillisuus on harvaa ja lajistona kasvaa käenkaali, oravanmarja, nokkonen ja pensaista punaherukka. Alueen maaperää on joskus kaivettu. Lahopuuta on kohtalaisesti.

Kohde 5: tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU/VU)
Luonnontila: luonnontila heikentynyt
Arvoluokka: 3 (monimuotoisuutta turvaava)
Perustelu: uhanlaisten luontotyyppien esiintymät
Pinta-ala: 0,1 ha

K-6 Sällvikenin lehto (arvoluokka 3)

Alue on pieni alainen lehtipuuvaltainen tuore keskiravinteinen rantalehto, jossa on runsaasti lahopuuta (Kuva 2-12). Metsäalueella kasvaa tuomea, koivuja ja tervaleppää, punaherukkaa, käenkaalta, rönsyleinikkiä ja suo-orkkua. Metsäalue on ojitettua, mutta se arvioidaan kuitenkin luonnontilaisen kaltaiseksi, jokseenkin heikentyneeksi. Alue on osa ympäristötukimetsää, jossa kasvaa muutoin sekapuustoista tuoretta kangasta, jossa on jonkin verran lahopuuta ja on jokseenkin tasaikäistä.

Kohde 7: tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU/VU)
Luonnontila: luonnontila vähäisesti heikentynyt
Arvoluokka: 3 (monimuotoisuutta turvaava)
Perustelu: uhanlaisten luontotyyppien esiintymät
Pinta-ala: 0,1 ha

Kuva 2-12. Vasemmalla Trummabergetin tienreunan lehtoa ja oikealla pieni lehtipuuvaltainen lehto Sällvikenin pellon vierellä.

K-7 Mattusbergetin kalliometsä (arvoluokka 4)

Alue on yhtenäinen varttunut jäkäläinen kalliometsä (Kuva 2-13), jonka länsireunalla on paikoin pieniä jyrkäniteitä. Alueella on kohtalaisesti lahoppuuta ja puuston ikä vaihtelee. Kangasmetsäpainaumat ovat EVT-tyyppiä ja osin rämeisiä.

Kohde 8: kalliometsät (NT/NT),
Luonnontila: luonnontilaisen kaltainen
Arvoluokka: 4 (monimuotoisuutta tukeva)
Perustelu: silmälläpidettävien luontotyyppien esiintymät, vastuuluontotyyppi
Pinta-ala: 8,1 ha

K-8 Kronmanshagenin kalliometsä (arvoluokka 4)

Alue on eri-ikäisrakenteinen varttunut jäkäläinen kalliometsä (Kuva 2-13), jonka lounaisreunalla on pieni jyrkäne. Alueen lahoppuusto on vaihtelevassa määrin lahonnutta. Alueella kasvaa runsaimmin poronjäkäliä, puolukkaa ja variksenmarjaa.

Kohde 8: kalliometsät (NT/NT)
Luonnontila: luonnontilaisen kaltainen
Arvoluokka: 4 (monimuotoisuutta tukeva)
Perustelu: silmälläpidettävien luontotyyppien esiintymät, vastuuluontotyyppi
Pinta-ala: 0,5 ha

Kuva 2-13. Varttunut kalliometsä Mattusbergetin (vasen) ja Kronmanshagenin (oikea) alueella.

K-9 Korpberget kalliometsä (arvoluokka 4)

Alue on eri-ikäisrakenteinen varttunut lahoppuustoinen jäkäläinen kalliometsä (Kuva 2-14). Lajistona kasvaa eri-ikäinen mänty, jäkälistä runsaimpina poronjäkälät ja varvuista puolukka ja variksenmarja.

Kohde 8: kalliometsät (NT/NT)

Luonnontila: luonnontilaisen kaltainen

Arvoluokka: 4 (monimuotoisuutta tukeva)

Perustelu: silmälläpidettävien luontotyyppien esiintymät, vastuuluontotyyppi

Pinta-ala: 0,5 ha

Kuva 2-14. Lahoppuustoista kalliometsää Korpbergetillä.

3. PESIMÄLINNUSTO

3.1 LÄHTÖTIEDOT

Kalapääträsket on lintuvesien suojeluohjelmassa ja Naturassa (SPA), jossa suojeluperusteena on lintudirektiivi. Alue on valtakunnallisesti arvokas linnustonsuojelukohde ja rauhoitettu yksityismaan luonnonsuojelualueena. Suojelun perusteena olevia lintulajeja on 19, joissa on mukana helmipöllö, pyy, muutama varpuslintu, päiväpetolintuja sekä vesi- ja rantalintuja. Osa lajeista on arvioitu pesiviksi ja osa alueella levähtäviksi tai ruokaileviksi. Suojelun tarkoituksena on alueen merkityksen säilyttäminen kullekin lajille osana Natura-verkostoa. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan alueella vallitseva tilan säilyttämistä turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys. Tähän päästään alueen käyttöä ohjaamalla ja tarpeen vaatiessa elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Alueelta on haettu Lajitietokeskuksen havainnot huomionarvoisista lintulajeista, joista selvitysalueelta on havainto koskikarasta, pikkulokista ja ruokokerttunen (Suomen Lajitietokeskus 2025).

3.2 MENETELMÄT

Vöyrin Kalapääträsketin linnustokartoitus tehtiin touko–kesäkuussa 2025. Kartoituksen tavoitteena oli tuottaa tietoa alueen pesimälinnustosta, koska Kalapääträsketin alueelle laaditaan koko ranta-alueen kattava ranta-asemakaava. Keskeinen tavoite kaavoituksessa on uusien rantatonttien mahdollisuuksien selvittämisessä eli kiinnostuksen kohteena ovat erityisesti rakentamattomat rannat ja rantametsät.

Kalapääträsketin linnustoa selvitettiin touko–kesäkuussa 2025 (Taulukko 3-1). Kartoitukseen sisältyi kolme käyntikertaa sekä yksi hämärä- ja yöaikainen kierros. Linnustokartoituksessa yhdistettiin yö- ja aamukierroksia, jolloin kolmella käyntikerralla saatiin hyvä kuva alueen pesimälinnustosta. Tiet kiertävät Kalapääträsketin rantojen tuntumassa lähes koko järven ympäri, joten rantojen saavuttaminen oli helppoa. Monessa paikassa havainnointi onnistui jopa suoraan tieltä. Lähinnä koillisella metsärannalla oli pidempi osuus ilman rannan tuntumassa kulkevia teitä. Yö- ja hämäräkierroksella järvi kierrettiin pääosin teitä pitkin, joilta tehtiin lyhyitä pistäytymisiä rantaan. Aamukierroksella toistettiin pääosin sama kierros, minkä jälkeen kierrosta jatkettiin hieman kauempana rannasta olevissa metsissä. Kartoituskierrokset kattoivat rantojen ympäriltä noin kahden sadan metrin vyöhykkeen. Talojen ja mökkien välittömät ympäristöt jäivät kartoituksen ulkopuolelle. Kartoituspäivien säät (Taulukko 3-1) suosivat linnustokartoitusta.

Taulukko 3-1. Pesimälinnustoselvityksen ajankohdat ja sääolosuhteet.

Pvm.	Selvitysaika	Klo	Lämpötila	Tuuli, m/s	Pilvisyys
11.-12.5.2025	22:30–02:30, 04:30–11:30	22:30	+3	2 NNW	0/8
		02:30	0	0 N	0/8
		05:00	-1	1 SE	0/8
		08:30	-1	1 NNE	0/8
		11:30	+13	2 N	0/8
26.5.2025	01:00–11:15	01:15	+7	2 SE	2/8
		04:15	+7	5 SE	2/8
		09:40	+11	5 SE	8/8
		11:30	+14	7 SE	8/8
9.6.2025	01:00–02:30, 04:00–10:00	01:00	+7	2 SW	0/8
		02:30	+4	2 SE	0/8
		04:00	+4	2 S	2/8
		10:00	+13	1 E	2/8

Touko–kesäkuussa tehdyt kierrokset antoivat hyvät yleiskuvan alueen linnustosta. Alueella havaitut lajit on kirjattu taulukkoon (Taulukko 3-2), jossa on luonnehdittu myös niiden yleisyyttä kartoitusalueella neliportaisesti:

++++	Runsas/yleinen
+++	Melko runsas
++	Harvalukuinen
+	Harvinainen

Huomionarvoisista lajeista on talletettu kattavat paikkatiedot (muista lajeista vain osittain tai viitteellisesti, Kuva 8-1, Kuva 8-2 ja Kuva 8-3). Arviot tulee suhteuttaa alueella tarjolla olevien lajeille sopivien elinympäristöjen määrään. Kartoitus keskittyi rakentamattomaan alueeseen, joten rakennetut alueet jäivät yksityiskohtaisen tarkastelun ulkopuolelle. Osalla lajeista pesinnät saattoivat olla sellaisessa vaiheessa, että lajien havaitseminen oli vaikeaa. Pesimälinnuston kartoituksessa ei kertynyt havaintoja kevätmuuton aikaisista levähtäjistä, joita järvi voi houkutella pysähtymään. Kohteella saalistavat petolinnut saattoivat myös jäädä havaintoaikojen ulkopuolelle ja myöhäisillä pesimälajeilla muuttokausi jatkui kartoituksen aikana.

3.3 TULOKSET

Kalapääträsket sijaitsee noin kahdeksan kilometriä koilliseen Vöyrin kuntakeskuksesta. Järvi sijoittuu talousmetsäalueen keskelle, jota elävöittävät erikokoiset pellot. Kalapääträsketin itäpuolella sijaitsee yli kaksikymmentä metriä järveä ylemmäs nousevia avokallioita. Järven itäpuolen avokallioilla oli paikoin hienoja poronjäkälien kattamia silokallioita, joiden kyljessä myös jyrkempiä rinteitä. Länsirannan puolella maasto on huomattavan alavaa ja siellä rantoja reunustavat pienehköt peltoalueet. Järven kaakkois- ja luoteisrannalla on muutaman talon muodostamat pikkukylät, minkä lisäksi rannoilla on yksittäisiä mökkejä. Luoteisrannalla sijaitsevan Kalapään pikkukylän rannalla on yleinen uimaranta laitureineen.

Kalapääträsket on noin 3,5 kilometriä pitkä mutta leveimmässä kohdassa alle 500 metriä leveä. Järven etelä- ja pohjoispäässä on laajempia soistuneita ja ruovikkoisia alueita (Söderändan ja Norrändan). Lounaisrannalla on hieman pidemmällä matkalla umpeenkasvanutta rantaa. Järven eteläpäässä on muutaman saaren muodostama kokonaisuus (kartassa nimettyinä Lillgrund ja Storggrund). Kalapääträsket sijaitsee 36 metriä merenpinnan yläpuolella, josta lasku-uoma vie vedet pohjoiseen ja Oravaistenjoen (Kimo å) kautta mereen.

Natura-rajauksen pinta-ala on 102 ha, kun vesipinta-alaa järvessä on noin 79 ha. Natura-alueeseen sisältyy paikoin kapeita ranta-alueita ja niemiä esimerkiksi länsipuolella rannan tuntumassa kiertävän tien ja järven välissä. Järveä ympäröivät metsät ovat varsin tavanomaisia talousmetsiä. Metsissä on muutama pienehkö metsätalouden ympäristötukikohde (järven lounais- ja koilliskulmalla), jotka ovat olleet aktiivisen metsätalouden ulkopuolella. Näissä metsäkohteissa on lahopuuta ympäröiviä metsiä enemmän.

Kalapääträsket on vesi- ja rantalinnuille merkittävä pesimäalue. Järvellä on monipuolinen pesimälajisto ja osalla lajeista parimäärä on varsin suuri. Alueen pesimälajistoon kuuluvat esimerkiksi haapana, tukkasotka, härkälintu, nokikana, liro sekä naurulokkiyhdyksunta (Taulukko 3-2). Myös uivelopariskunta viihtyi alueella huomattavan pitkään. Natura-alueen runsaimpiin pesimälajeihin kuuluivat telkkä, ruokokerttunen ja pajusirkku.

Natura-suojelun perusteena olevista pesimälajeista kartoituskerroilla jäivät havaitsematta muun muassa nuolihaukka, ruskosuohaukka, helmipöllö ja pohjansirkku. Naurulokkeja ja härkälintuja alueella pesi enemmän kuin Natura-lomakkeella oli arvioitu. Tukkasotkien parimäärä oli Natura-tietoja vähäisempi. Uhanalaisista tai muuten huomionarvoisista lajeista järvellä pesi esimerkiksi nokikana ja luhtakana.

Vesi- ja rantalintujen tärkeimmät pesimäpaikat sijoittuvat järven saariryhmän ympäristöön. Saarissa pesii naurulokkiyhdyksunta, joka houkuttelee seuraansa myös pesiviä vesilintuja. Saaren lisäksi naurulokkien pesiä oli saaren itäpuolella sijaitsevalla (alkukesästä melko avoimella) kaislikkoalueella. Samalle alueelle sijoittuivat myös härkälintujen ja nokikanojen pesimäalue. Järven soistuneista ääripäistä eteläosa on laajemmin umpeenkasvanut ja pesimälajistoltaan järven pohjoispään soistunutta aluetta monipuolisempi.

Järven rantapelloilla oli muutama työttöhyppä- ja kuovireviiri sekä kiuruja, mutta muuten peltojen linnusto jäi varsin vaatimattomaksi. Lähiseudulla pesivät kurjet ruokailivat pelloilla. Linnustokartoituksessa kierrettiin rantoja ympäröiviä metsiä noin kahdensadan metrin leveydeltä. Näissä talousmetsissä pesimälajisto oli varsin tavanomaista, joten erityistä huomiota vaativien lintureviirien määrä jäi vähäiseksi. Alkukesän yökierroksella järven länsipuolen metsissä liikkui laajasti huiluva viirupöllö.

Kalapääträsket muodostaa vesi- ja rantalinnuille tärkeän lisääntymisalueen. Alueen pesimälinnustoon kuului useita huomionarvoisia lajeja (Kuva 8-1, Kuva 8-2 ja Kuva 8-3), joiden esiintyminen on sidoksissa lajityypin elinympäristöön ja niiden säilymiseen. Rantojen rakentaminen ja järvellä lisääntyvä liikkuminen vaikuttaa lintujen pesimismahdollisuuksien säilymiseen. Hyvällä suunnitellulla lintujen tarpeen on mahdollista sovittaa järven muuhun käyttöön ja sen lisääntymiseen, jotta lintujen pesintöihin kohdistuvat häiriöt jäisivät mahdollisimman vähäisiksi.

Kalapäätärsket: vesi- ja rantalintujen tärkeä lisääntymisalue

Arvoluokka: 1 (lainsäädännöllä turvattu)

Perustelu: Natura-alue, yksityinen luonnonsuojelualue, lintuvesien suojeluohjelma

Pinta-ala: 102 ha

Taulukko 3-2. Kartoitusalueella havaitut pesimälinnut. Natura-alueen pesimälajeista on esitetty parimääräarvio. Muuten pesimälajien runsaus kartoitusalueella on arvioitu neljään luokkaan. Lisäksi muutamien lajien esiintymistä alueella on kommentoitu sanallisesti.

Laji	Parimääräarvio	Runsas	Kommentti
Laulujoutsen	2 paria	++	pesinnät järven etelä- ja pohjoisosassa
Haapana	6	+++	saarien ympäristössä
Tavi	8	++++	järven eri osissa
Sinisorsa	10	++++	painopiste saarien ympäristössä
Tukkasotka	4	++	saarien ympäristössä
Telkkä	19	++++	järven eri osissa
Silkkiuikku	(1)	+	pari toukokuussa
Härkälintu	4	++	saarien ympäristössä
Mustakurkku-uikku	1	+	saarien ympäristössä
Teeri		++	pelloilla soidintavia kukkoja
Luhtakana	2	++	järven etelä- ja pohjoisosassa
Nokikana	1	+	saarien ympäristössä
Kurki	2	++	järven etelä- ja pohjoisosassa
Töyhtöhyppä	(4)	+++	pelloilla
Rantasipi	4	+++	kovilla rannoilla
Taivaanvuohi	4	++	
Lehtokurppa		++	
Metsäviklo		+	
Liro	2	++	
Pikkulokki	3	++	
Naurulokki	50	++++	
Kalalokki	3	+++	
Harmaalokki	1	++	
Kalatiira	2	++	
Sepelkyyhky		+++	
Käki		++	
Viirupöllö		++	
Tervapääsky		++	
Käenpiika	(3)	++	
Harmaapäätikka	(1)	++	toukokuussa Ä
Palokärki	(2)	++	
Käpytikka		++	
Kiuru		++	
Haarapääsky		++	
Metsäkirvinen		+++	

Niittykirvinen	1	++	
Västäräkki		+++	
Peukaloinen		+++	
Rautiainen		++	
Punarinta		++++	
Leppälintu		+	
Pensastasku	3	++	
Mustarastas		++++	
Räkättirastas		+++	
Laulurastas		+++	
Punakylkirastas		+++	
Kulorastas		++	
Ruokokerttunen	35	++++	järven ruovikkorannoilla
Kultarinta		+	
Mustapääkerttu		+++	
Lehtokerttu		++	
Hernekerttu		++	
Pensaskerttu		++	
Tiltaltti		++++	
Pajulintu		++++	
Hippiäinen		++	
Harmaasieppo		++	
Kirjosieppo		++	
Hömötiainen		+	
Töyhtötiainen		+	
Kuusitiainen		+	
Talitiainen		++	
Sinitiainen		++	
Puukiipijä		+	
Närhi		++	
Varis		++	
Pikkuvarpunen		++	
Peippo		+++	
Vihervarpunen		+++	
Isokäpylintu		+	
Punavarpunen	8	+++	
Punatulkku		++	
Pajusirkku	16	++++	
Keltasirkku		++	

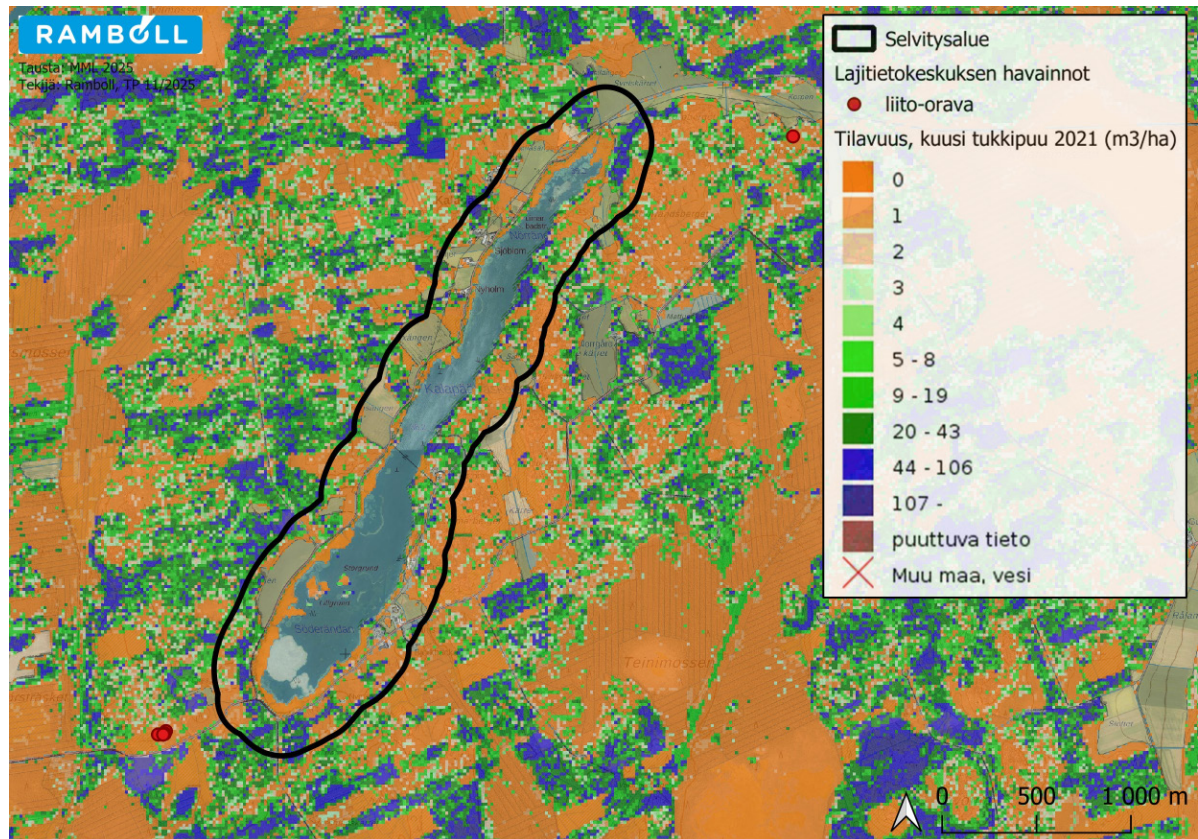
4. LIITO-ORAVA

4.1 LÄHTÖTIEDOT

Liito-oravan tyypillisiä elinympäristöjä ovat varttuneet sekametsät, joissa kasvaa koivuja, leppiä, haapoja ja kuusia (Syke 2022a). Metsästä tulee löytyä pesimiseen sopivia kolopuita, vanhoja oravanpesiä tai linnunpönttöjä. Kasvupaikkatyypiltään liito-oravalle tyypillinen elinympäristö on lehto, lehtomainen kangas tai kuusivaltainen tuore kangas, jossa kasvaa joukossa lehtipuuta (Suomen Luonnonsuojeluliitto 2020). Tavallisesti liito-oravalla on käytössään samanaikaisesti useita pesiä (Syke 2022a). Naaraan reviirin koko on yleensä muutamia hehtaareita ja koiraan useita kymmeniä hehtaareita. On tärkeää, että metsiköstä on puiden muodostama kulkuyhteys muihin metsäalueisiin. Liito-oravan merkittävien uhkatekijä on metsähakkuut, koska ne pirstovat liito-oravan elinympäristöjä ja kulkuyhteyksiä sekä muuttavat metsien rakennetta ja hävittävät vanhoja kolopuita (Syke 2022a).

Liito-oravan on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) (Hyvärinen ym. 2019). Se on luonnonsuojeluasetuksen (30.11.2023/1066 liitteen 6) mukainen uhanalainen laji ja se on mainittu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a). Luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n mukaan luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajit ovat tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja, joiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikaksi määritellään liito-oravan lisääntymiseen käyttämä puu ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat liito-oravan suoja- ja ruokailupuut. Kieltoihin voi hakea poikkeusta luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisesti.

Suomen Lajitietokeskuksen rekisteriin ei ole tallennettu havaintoja liito-oravasta selvitysalueelta (Suomen Lajitietokeskus 2025). Lähimmät ennalta tunnetut havainnot sijoittuvat 300 m ja 750 m selvitysalueen lounais- ja koillispuolelle nykyisten taimikoiden ja nuorten talousmetsien alueelle (Kuva 4-1). Selvitysalueella ei ole myöskään tietävästi tehty aiemmin liito-oravaselvityksiä.

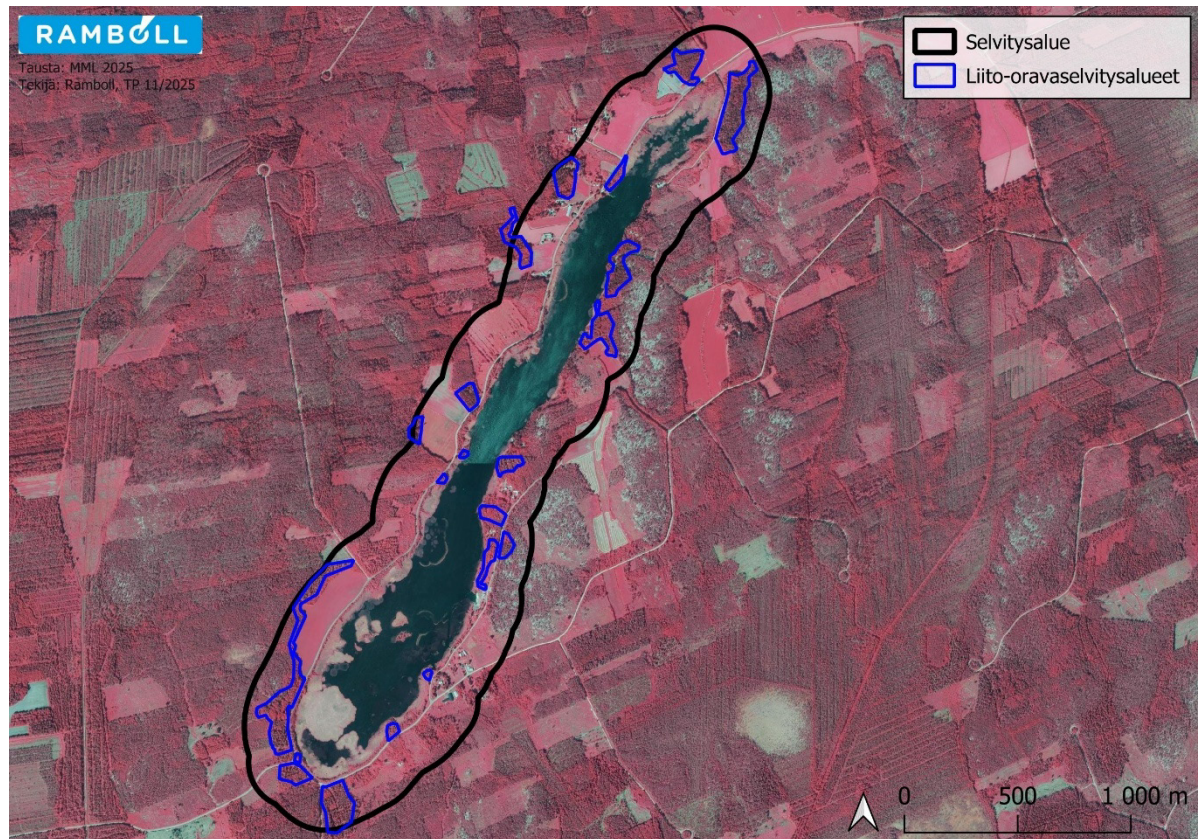
Kuva 4-1. Liito-oravaselvityksen lähtötietoina käytetyt Suomen Lajitietokeskuksen ennalta tunnetut havainnot liito-oravista hakualueelta ja Luonnonvarakeskuksen kuusitukkipuukarttarasteri vuodelta 2021.

4.2 MENETELMÄT

Liito-oravan esiintymistä alueella selvitettiin etsimällä lajin ruokailu- ja pesimäpaikoiksi sopivien puiden ja puuryhmien alta liito-oravan ulostepapanoita. Erityisen tarkasti tarkistettiin mahdollisten kolopuiden, metsän suurempien kuusten sekä isojen haapojen ja muiden lehtipuiden tyvet. Selvitys laadittiin *Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt* -oppaan mukaisesti (Nieminen & Ahola 2017).

Maastokäynnit alueelle tehtiin 16.5. ja 19.5.2025. Maastokäynneillä havainnoitiin myös metsikön soveltuvuutta liito-oravalle, potentiaalisia pesäpuita sekä liito-oravan todennäköisiä kulkuyhteyksiä selvitysalueelle ja sen läpi.

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi tulkitaan papanapuut lähiympäristöineen, joiden juurelta havaittiin vähintään 100 papanaa sekä puut, joissa on liito-oravalle sopiva kolo, risupesä tai pönttö ja juurelta havaittiin yhtään papanoita.

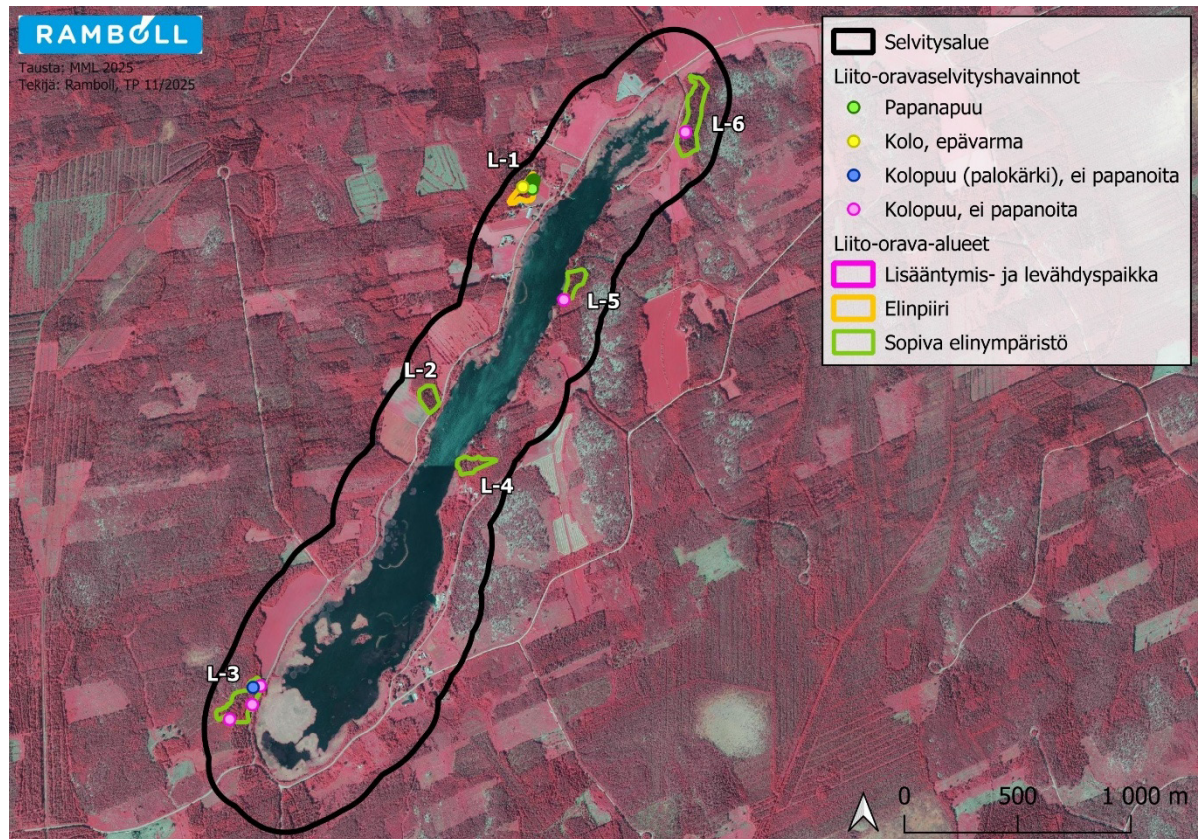
Kuva 4-2. Liito-oravaselvityksen selvitysalueet.

4.3 TULOKSET

Kalapääträsketin ympärillä on runsaasti lähtötietojen perusteella liito-oravalle mahdollisesti sopivaksi arvioituja metsäalueita, jotka tarkistettiin maastossa. Lisäksi maastohavaintojen perusteella tarkistettiin pienempiä metsälaikkuja, jotka on rajattu lopulliselle toteutuneita selvitysalueita esittävälle karttakuvulle (Kuva 4-2). Muutamat alueista osoittautuivat maastossa lajille soveltuviksi (Kuva 4-3) ja useimmat heikosti sopiviksi elinympäristöiksi. Liito-oravan elinympäristöksi heikot alueet ovat talousmetsäkuusikoita ja liian nuoria metsiä. Monet metsiköt järven rannassa olivat myös hyvin pienialaisia, vaikkakin varttuneempia haapaisia metsäalueita. Kaikista selvitysalueista vain yhdeltä havaittiin liito-oravan papanoita.

4.3.1 Liito-oravalle arvokkaat kohteet

Maastoselvityksissä tehtiin havainto yhdestä liito-oravan elinpiiristä (L-1) ja rajattiin metsien rakenteen perusteella lajille sopiviksi elinympäristöiksi viisi aluetta (L-2–L-6, Kuva 4-3). Liito-oravan elinpiiri on pienialainen 0,7 ha ja sopivaksi arvioitujen elinympäristöjen koko vaihtelee 0,7–2,3 ha välillä. Kaikki rajatut alueet ovat näin ollen yksin liito-oravan elinpiireiksi liian pienialaisia alueita.

Kuva 4-3. Liito-oravan elinpiiri, kolopuut ja lajille sopivaksi arvioidut elinympäristöt.

L-1 Höijer (arvoluokka 1 ja 2)

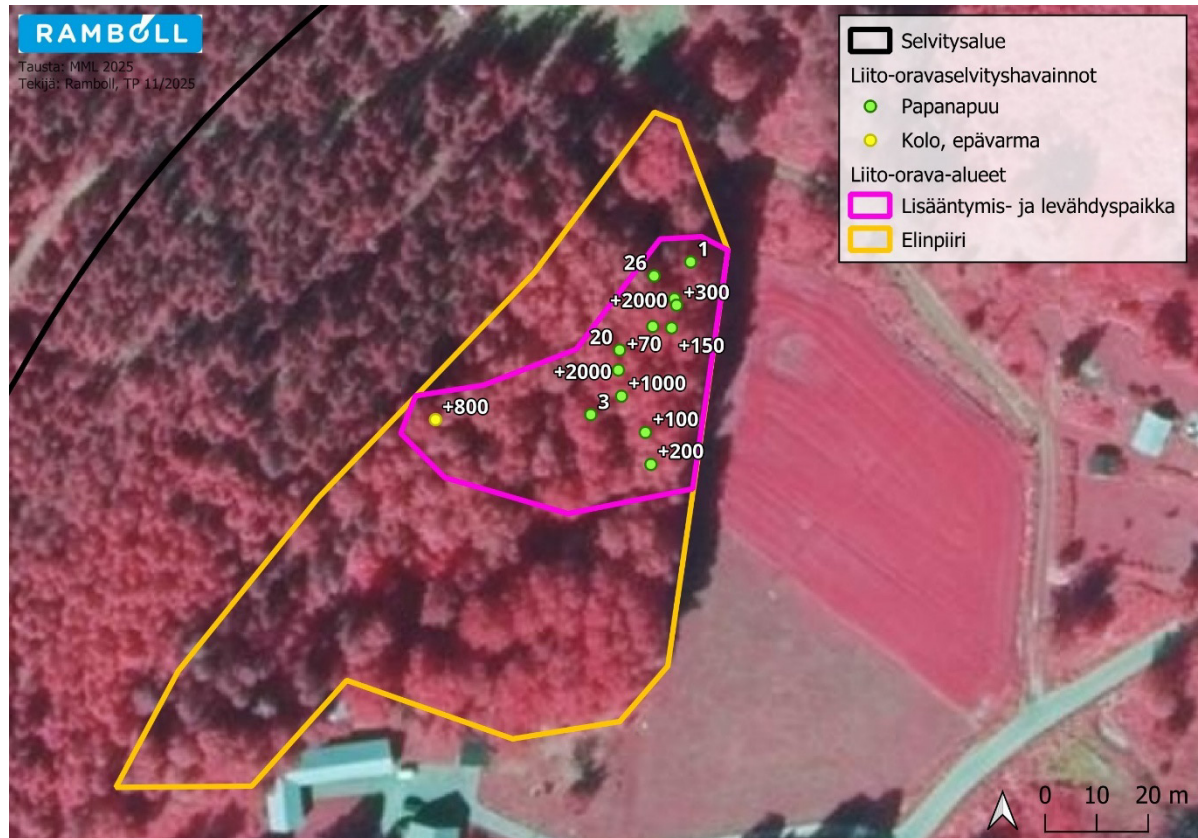
Liito-oravan elinpiiri (Kuva 4-4) löydettiin kahden pihan välistä varttuneelta haavikolta (Kuva 4-5). Alue on liito-oravalle hyvin tyypillinen elinympäristö, varttunut pellonreunahaavikko, jossa kasvaa myös kuusta. Elinpiiri on pieni, 0,7 ha, eikä sitä ympäröi läheltä lajille kovin hyvin soveltuvia elinympäristöjä. Elinpiirin luoteispuolella kasvoi tasaikäistä talousmetsäkuusikkoa, joka avohakattiin kesän aikana. Kuusikosta ei tehty havaintoa liito-oravan papanoista eikä sen arvioitu olevan liito-oravan elinympäristöksi laadukasta. Kuusikko oli kuitenkin mahdollisesti tukenut haavikkoa elinpiirinä tai toiminut kulkureittinä liito-oravalle. Haavikon eteläisin osa pihan reunalla rajattiin elinympäristön vastaavuuden perusteella elinpiiriin, mutta aivan pihan reunapuuston alueelle ei liikuttu selvityksessä. Haavikon alueelta tehtiin erittäin runsaasti liito-oravan papanahavaintoja (Kuva 4-3 ja Kuva 4-4), pelkästään kolmelta puulta yhteensä yli 5000 papanaa. Alueelta ei tehty varmoja havaintoja kolopuista, mutta joissain haavoissa on todennäköisesti kolo, joka jäi havaitsematta esimerkiksi läheisten puiden peittäessä näkyvyyden tai valaistusolosuhteiden seurauksena.

L-1: liito-oravan elinpiiri

Arvoluokka: 1 ja 2 (lainsäädännöllä turvattu ja erityisen tärkeä)

Perustelu: luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikat, uhanalaisten lajien merkittävät esiintymät

Pinta-ala: 0,7 ha

Kuva 4-4. Liito-oravan elinpiiri ja lisääntymis- ja levähdyspaikka selvitysalueen ainoalla liito-oravahavaintoalueella. Alueelta havaittiin erittäin paljon liito-oravan papanoita.

Kuva 4-5. Vasemmalla liito-oravan elinpiirin tyypillinen maisema ja oikealla tuhansia papanoita haavan rungon tyvellä.

L-2 Bramsängen (arvoluokka 4)

Metsäalue on eri-ikäisrakenteinen pienialainen lahoppuustoinen VMT-kuusikko (Kuva 4-6). Metsikössä kasvaa kuusen lisäksi koivuja ja nuorehkoja haapoja. Alueelta ei havaittu liito-oravan papanoita tai liito-oravalle sopivia koloja, risupesäiä tai pönttöjä.

L-2: liito-oravalle sopiva elinympäristö

Arvoluokka: 4 (monimuotoisuutta tukeva)

Perustelu: luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajin sopiva elinympäristö

Pinta-ala: 0,7 ha

L-3 Edesgården (arvoluokka 4)

Metsäalue on 1,8 ha laajuinen varttunut kuusivaltainen sekametsä, josta havaittiin useampia kolopuita (Kuva 4-6). Metsäalueella kasvaa runsaasti järeitä haapoja. Metsän kasvupaikkatyypin vaihtelee lehdestä tuoreeseen kankaaseen ja rakenteeltaan liito-oravalle erittäin hyvin soveltuva elinympäristö, mutta alueelta ei kuitenkaan havaittu liito-oravan papanoita.

L-3: liito-oravalle sopiva elinympäristö

Arvoluokka: 4 (monimuotoisuutta tukeva)

Perustelu: luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajin sopiva elinympäristö

Pinta-ala: 1,8 ha

Kuva 4-6. Vasemmalla L-2 alueen metsää ja oikealla L-3 alueen haapaista metsäaluetta.

L-4 Ekström (arvoluokka 4)

Metsäalue on eri-ikäisrakenteinen kuusta, koivuja, mäntyä ja haapaa kasvava VMT-kangas (Kuva 4-7). Metsikkö on vajaan 0,8 ha laajuinen, siltä ei havaittu kolopuita, risupesäitä tai liito-oravalle sopivia pönttöjä.

L-4: liito-oravalle sopiva elinympäristö

Arvoluokka: 4 (monimuotoisuutta tukeva)

Perustelu: luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajin sopiva elinympäristö

Pinta-ala: 0,8 ha

L-5 Mattusberget (arvoluokka 4)

Alue on varttunut alle 0,8 ha laajuinen VMT-rinnekuusikko (Kuva 4-7), joka vaihtuu mäntyisemmäksi rinteiden noustessa itään. Metsäalueella kasvaa myös mäntyä, haapoja ja havaittiin yksi kolohaapa. Ranta on lehtipuustoisempi.

L-5: liito-oravalle sopiva elinympäristö

Arvoluokka: 4 (monimuotoisuutta tukeva)

Perustelu: luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajin sopiva elinympäristö

Pinta-ala: 0,8 ha

Kuva 4-7. Vasemmalla L-4 alueen metsää ja oikealla L-5 alueen rinnekuusikkoa kuvattuna liito-oravaselvityksen aikaan.

L-6 Jättrösberget (arvoluokka 4)

Metsäalue on vajaan 2,3 ha laajuinen VMT-kankaan loiva rinnekuusikko (Kuva 4-8), jossa kasvaa koivuja ja haapaa erityisesti pellonreunoilla (Kuva 4-8). Metsäalueella on tehty pienillä aloilla hakkuuta ja löydettiin yksi kolohaapa.

L-6: liito-oravalle sopiva elinympäristö

Arvoluokka: 4 (monimuotoisuutta tukeva)

Perustelu: luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajin sopiva elinympäristö

Pinta-ala: 2,3 ha

Kuva 4-8. Vasemmalla metsäalueen L-6 kuusikkoa ja oikealla pohjoisreunan lehtipuustoa.

5. VIITASAMMAKKO

5.1 LÄHTÖTIEDOT

Viitasammakon elinympäristöjä ovat muun muassa merenrantalahdet, järvien rannat, räme- ja aapasuot ja soistuneet metsämaat (Syke 2022d). Se kutee monesti samoissa vesissä kuin ruskosammakot, mutta se ei kude mataliin, helposti kuivuviin ojiin ja allikoihin. Viitasammakko on kohtalaisen paikkauskollinen eikä se lähde kauaksi kutuveden läheisyydestä. Viitasammakon mätimunat jäävät vesistön pohjalle. Viitasammakon erottaa kuitenkin parhaiten muista sammakkoeläimistä sen soidinäänen perusteella. Viitasammakon uhkatekijöitä ovat erityisesti sopivien elinympäristöjen häviäminen. Haitallisia ympäristömuutoksia aiheuttavat muun muassa maa- ja vesirakentaminen, soiden ja lammikoiden ojitus, maaperän ja vesin happamoituminen sekä ympäristön kemikalisoituminen (Syke 2022d).

Viitasammakko on luokiteltu elinvoimaiseksi (LC) (Hyvärinen ym. 2019). Se on luonnonsuojeluasetuksen (1997/160 liitteen 2a 2021/521) mukainen koko maassa rauhoitettu eläinlaji ja se on mainittu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a). Luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n mukaan luontodirektiivin liitteen IV (a) mainitut eläinlajit ovat tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja, joiden

lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Kieltoihin voi hakea poikkeusta luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisesti.

Suomen Lajitietokeskuksen rekisteriin ei ole tallennettu havaintoja viitasammakosta selvitysalueelta tai sen läheisyydestä (Suomen Lajitietokeskus 2025).

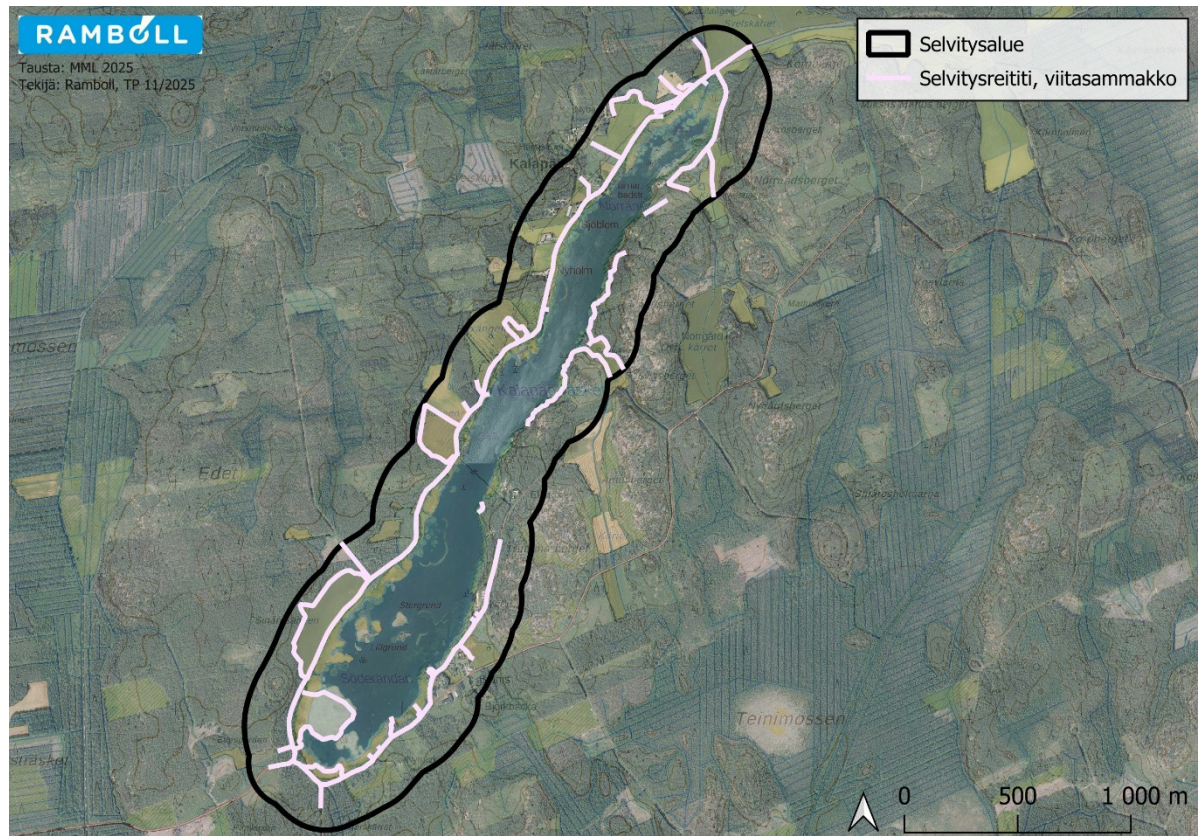
5.2 MENETELMÄT

Viitasammakon esiintymistä alueella selvitettiin kuuntelemalla koiraiden kutuääntelyä lajin kutuajaksi. Kudun alkua seurattiin muun muassa Suomen Lajitietokeskuksen Laji.fi -havaintopalvelusta, sääolosuhteita tarkkailemalla sekä muiden kevään viitasammakkoselvitysten havaintojen perusteella. Viitasammakoita selvitettiin hankealueella toukokuun alkupuolella, jolloin viitasammakkojen tiedettiin olevan Pohjanmaalla äänessä. Selvitys koostui kahdesta kartoituskerrosta, joka suoritettiin kahden illan ja yön aikana 27.4. ja 7.5.2025 (Taulukko 5-1). Viitasammakot ovat hämäräaktiivisia, joten selvitys toteutettiin molempina päivinä illalla ja yöllä. Viitasammakot voivat äänellä myös keskellä päivää, mutta päivällä soidinääntelyn on havaittu olevan satunnaisempaa.

Viitasammakot ovat herkkiä häiriöille, joten mahdollisia kutupaikkoja lähestyttiin varovasti. Häiriintyneenä viitasammakot lopettavat laulun ja saattavat olla piilossa veden alla useita minutteja. Kuuntelun ohessa arvioitiin elinympäristön soveltuvuutta viitasammakolle. Maastokäynnillä kullakin selvitysalueella vietettiin pidemmän aikaa siten, että koko järven ympäristö ja selvitysalueen viitasammakolle potentiaaliset ojat kuunneltiin kattavasti läpi. Selvitys kohdistettiin karttatarkastelun perusteella viitasammakolle soveltuviin kutuympäristöihin, joita alueella olivat Kalapääträsket ja pelto-ajat (Kuva 5-1). Kohteiden välillä kuunneltiin myös metsäautoteiden ojia, vaikka ne eivät ole viitasammakon tyypillisiä kutuympäristöjä.

Taulukko 5-1. Viitasammakkoselvityksen ajankohta ja olosuhteet.

Päivä	Aika	Lämpötila	Sää
27.-28.4.2025	22:00-03:50	-2-1,5 °C	Selkeästä puolipilviseen, 0-4 m/s
7.-8.5.2025	22:08-03:20	-5-2,5 °C	Selkeästä puolipilviseen, 0 m/s

Kuva 5-1. Viitasammakkoselvityksen selvitysalueet.

Arvio viitasammakoiden määrästä perustuu ääntelyn voimakkuuteen ja intensiteettiin; yksittäiset viitasammakot on helpompi erottaa ja saada siten tarkempi arvioi kuin kymmenien tai satojen viitasammakoiden yhtäaikaisesta soitimesta, jolloin ääntely on jatkuvaa, voimakasta pulputusta, joista yksittäisiä viitasammakoita ei pysty erottamaan. Kutuaikana kutupaikoilla on myös aina naaraita ja nuoria koiraita, jotka eivät ääntele. Kartoituksessa voidaankin siten vain arvioida koiraiden lukumäärää.

5.2.1 Epävarmuustekijät

Lämpötila laski pakkaselle molemmilla selvityskierroksilla, mikä on voinut vähentää viitasammakoiden aktiivisuutta etenkin viileimpään aikaan aamuyöstä, jolloin sammakoiden aktiivisuuden havaittiin laskevan. Aamuyöstä tapahtuvaa aktiivisuuden vähentymistä on havaittu kuitenkin myös lämpimämpinä öinä muilla selvitysalueilla ja se huomioitiin selvityksessä kuuntelemalla sammakoita selvitysalueella eri paikoissa eri aikaan yöstä luotettavamman tuloksen saamiseksi. Selvitysalueen havaittiin viitasammakko- ja lepakkoselvitysten aikana olevan yöllä toistuvasti muutamaa astetta sääennustetta viileämpi. Huolimatta tästä viitasammakoista tehtiin paljon havaintoja, minkä seurauksena selvityksen arvioidaan antavan luotettavan kuvan alueen viitasammakon elinympäristöistä. Kevään 2025 viitasammakon lisääntymisaika oli Pohjanmaan alueella yleisesti viileä yölämpötilojen ollessa useina öinä 0 °C-asteen läheisyydessä.

5.3 TULOKSET

Kalapääträsketin länsipuolisen tien vierelle sijoittui useilla paikoin runsasvetisiä ja kasvillisuuden suojaamia pelto-ojia sekä yhdellä paikalla jopa pieneksi kosteikoksi laajentunut pellonreunaoja (Kuva 5-4), josta havaittiin sekä lisääntyviä ruskosammakoita että rupikonnia (molemmat LC, rauhoitettuja). Järven eteläosissa tietä reunustavissa ojissa oli myös runsaasti vettä. Selvitysalueen ojista ei kuitenkaan tehty havaintoja viitasammakoista. Myöskään muista ojista kuin teiden parhaista reunoista ei tehty havaintoja muista sammakoista.

Viitasammakoita havaittiin kuitenkin paljon Kalapääträsketin matalavetisistä osista, jotka ovat viitasammakolle erinomaista elinympäristöä. Viitasammakot olivat kuultavissa järven leveintä eteläosaa lukuun ottamatta myös vastarannalta. Tällaiset havainnot olivat luonnollisesti epätarkempia kuin samalta rannalta tehdyt havainnot.

Myös linnustoselvityksessä tehtiin havaintoja viitasammakoista. Kevään iltakierroksella pulputtavia sammakoita oli käytännössä kaikilla soistuneilla ja kasvillisuuden hallitsemilla rannoilla. Lähinnä itärannan karummilta rannoilta viitasammakosta ei kertynyt havaintoja. Rantojen tuntumassa nähtiin myös yksittäisiä rupikonnia ja ruskosammakoita. Rupikonnista tehtiin havaintoja myös liito-oravaselvityksessä, jossa parittelevia yksilöitä havaittiin tienvierusojasta (Kuva 5-2).

Monilla selvitysalueilla, joissa ei ole Kalapääträsketin järven kaltaista erinomaista viitasammakon elinympäristöä, viitasammakoita esiintyy vastaavissa ojissa kuin tämän hankkeen selvitysalueella. Näin ollen voi olla, että viitasammakoiden puuttuminen ojista, voi olla seurausta lähemmän paremman elinympäristön esiintymisestä, johon viitasammakot hakeutuvat.

Kuva 5-2. Parittelevia rupikonnaa liito-oravaselvityksen aikaan havaittuna ojakesteikon rannalla.

5.3.1 Viitasammakolle arvokkaat kohteet

Selvitysalueelta havaittiin yksi viitasammakko elinpiiri Kalapääträsket, jonka lähes koko vesirajasta ja kosteimmilta soistumilta havaittiin soidinpulputusta pitäviä viitasammakkokoiraita. Viitasammakolle soveltuvaksi elinympäristöksi, josta ei kuitenkaan havaittu lajia, rajattiin järven länsipuolinen tienreunaojan kosteikko ja osa järven rannoista, joista ei havaittu viitasammakkoa, mutta näyttivät lajille sopivilta (Kuva 5-3).

V-1 Kalapääträsket (luokka 1 ja 4)

Kalapääträsket on rannoilta laajasti soistunut ja kasvillisuuden perusteella matala ja suojainen, mutta pieneltä osin myös viitasammakolle heikommin soveltuva elinympäristö. Viitasammakosta tehtiin havaintoja koko järven rannoilta lukuun ottamatta jyrkempiä metsäisiä rantoja (pääosin itärannalla) ja lännen uimarannan ja asutuksen lähirantoja (Kuva 5-3). Järvessä lisääntyy selvi-tyksen perusteella satoja viitasammakoita. Ääntelevien sammakoiden lisäksi parilta paikalta tehtiin lisääntymisaikaisia näköhavaintoja uivista viita- tai ruskosammakoista.

Suurin osa Kalapääträsketin rannoista rajattiin havaintojen perusteella viitasammakon lisääntymispaikoiksi. Viitasammakoiden arvioidaan myös talvehtivan vesistöjen pohjissa, jolloin Kalapääträsket on myös hyvin todennäköisesti lajin levähdyspaikka mahdollisesti lisääntymispaikkarajausta laajemmin.

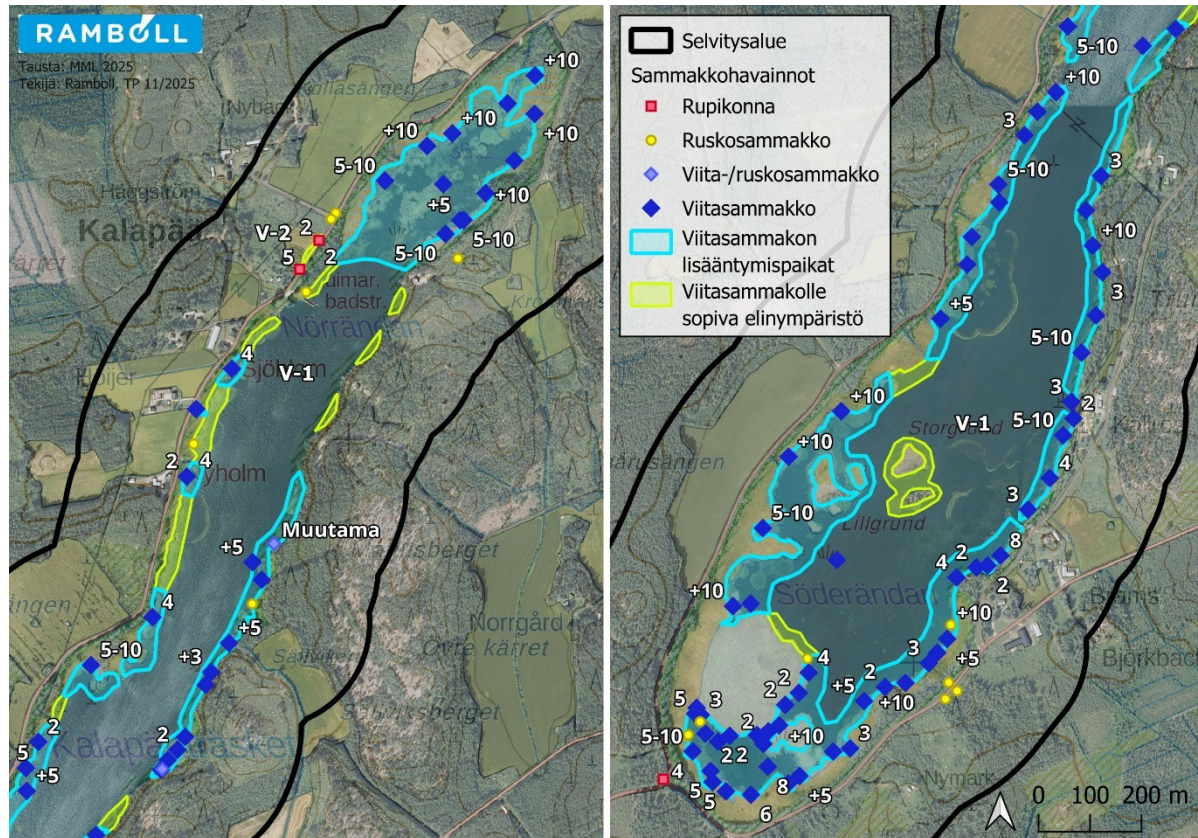
Viitasammakko lisääntyy mahdollisesti myös järven saarien Lil- ja Sturgrundin rannoilla, mutta koska selvitys toteutettiin järven rannoilta viitasammakkohavaintoja ei pystytty paikantamaan luotettavasti niiden rannoilta. Rannoista viitasammakon lisääntymispaikoiksi ominaisuuksien perusteella soveltuviksi näyttäneet osat, joilta ei kuitenkaan havaittu äänteleviä yksilöitä, rajattiin lajille soveltuviksi elinympäristöiksi.

V-1: viitasammakon lisääntymispaikka ja sopiva elinympäristö

Arvoluokka: 1 ja 4 (lainsäädännöllä turvattu ja monimuotoisuutta tukeva)

Perustelu: luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikat, luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajin sopiva elinympäristö

Pinta-ala: 25,3 ha (1) ja 3,1 ha (4)

Kuva 5-3. Sammakkohavainnot kaikista toteutetuista luontoselvityksistä. Havaintojen kohdalta, joissa ei ole lukumäärää, havaintomäärä on yksi yksilö, jota ei esitetä lukuna kartan luettavuuden parantamiseksi.

V-2 Uimarannan pohjoispuolen ojalampi (luokka 4)

Järven länsipuolelle uimarannan pohjoispuolelle ajotien ja vanhan pellon väliin (Kuva 5-3) sijoittuu muutaman metrin levyiseksi lammeksi laajentunut oja, jossa on runsaasti vettä ja suojaavaa kasvillisuutta, ollen näin ollen viitasammakolle tyypillistä elinympäristöä (Kuva 5-4). Siltä havaittiin pari ruskosammakkoa ja useampia rupikonnia (Kuva 5-2), muttei viitasammakkoa.

V-2: viitasammakolle sopiva elinympäristö

Arvoluokka: 4 (monimuotoisuutta tukeva)

Perustelu: luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajin sopiva elinympäristö

Pinta-ala: 0,05 ha

Kuva 5-4. Viitasammakolle sopivaksi rajattu tien ja pellon välinen laajemmaksi lammikoksi laajentunut oja kuvattuna viitasammakkoselvityksessä (vasen) ja liito-oravaselvityksessä (oikea).

6. LEPAKOT

6.1 LÄHTÖTIEDOT

Suomessa esiintyy 13 lepakkolajia, joista yleisimpiä ovat pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*), vesisiippa (*Myotis daubentonii*), viiksisiippa (*Myotis mystacinus*), isoviiksisiippa (*Myotis Brandtii*) ja korvayökkö (*Plecotus auritus*). Hämäääktiivisin lajeina lepakot jättävät päivälepopaikkansa auringon laskeuduttua ja palaavat sinne ennen auringon nousua. Lepakoiden elintavat vaihtelevat eri vuodenaikoina, ja samalla vaihtelevat myös niiden esiintymisalueet. Lepakoiden suojelun kannalta on oleellista selvittää saalistusalueiden ja levähdys- ja lisääntymispaikkojen esiintyminen sekä pääasialliset kulkuyhteydet em. kohteiden välillä.

Lepakot ovat pitkäikäisiä ja lisääntyvät hitaasti; yleensä syntyy vain yksi poikanen vuodessa. Niinpä saalistusalueiden ja päiväpiilojen katoaminen tai lepakoihin kohdistuvat voimakkaat häiriöt voivat olla paikalliselle populaatiolle kohtalokkaita.

Lepakot käyttävät ravinnokseen hyönteisiä. Useimmat lajit tarvitsevat suojaisia kulkureittejä päiväpiilon ja saalistusalueen välillä, jolloin aukeat alueet voivat muodostaa kulkuesteen. Pohjanlepakko ja vesisiippa pystyvät kuitenkin ylittämään helposti aukeita alueita. Imettävät ja kantavat naaraat saalistavat yleensä päiväpiilonsa lähellä joidenkin satojen metrien etäisyydellä, mutta myös vaihtelua esiintyy, ja saalistusalue voi olla jopa kilometrien päässä päiväpiilosta. Ruuan määrä ja sijainti ohjaavat saalistuskäyttäytymistä, joten hyönteisten kannalta otolliset alueet ovat todennäköisesti myös lepakkojen suosiossa.

Suomessa esiintyvät lepakkolajit on lueteltu EU:n luontodirektiivin (92/43/EEC) liitteessä IV(a). Lajit ovat siten suojeltuja luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n nojalla. Luontodirektiivin liitteessä IV a mainitut lajit edellyttävät tiukkaa suojelua, ja tiukkaa suojelua edellyttävien lajien yksilöiden tappaminen, pyydystäminen ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kiellettyä. Suomi liittyi vuonna 1999 Euroopan lepakoidensuojelusopimukseen (EURO-BATS, 1991). Sopimus velvoittaa huolehtimaan lepakoiden suojelusta lainsäädännön kautta ja säilyttämään ja suojelemaan lepakoille merkittäviä ruokailualueita. Lisäksi lepakot ovat rauhoitettuja luonnonsuojelulain 8. luvun yleisten rauhoitussäännösten (§ 68, 69, 70) mukaan.

Luonnonsuojelulain 78 §:n kieltoon voidaan hakea luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisesti poikkeuslupaa alueelliselta ELY-keskukselta, jos eliölajin suotuista suojelutaso ei heikkene, hankkeella ei ole muuta toteuttamismahdollisuutta ja hankkeen toteuttaminen on perusteltua yhteiskunnan edun kannalta.

Lepakosta ei ollut ennalta tunnettuja havaintoja selvitysalueelta (Suomen Lajitietokeskus 2025). Lähin ennalta tunnettu lepakkohavainto on 950 m länteen selvitysalueesta tehty havainto pohjanlepakosta vuodelta 2021 Lasorin tuulivoimapuiston selvityksistä (Suomen Lajitietokeskus 2025).

6.1.1 Lepakoiden käyttämien alueiden luokittelu

Maankäytön suunnittelussa lepakoiden käyttämät alueet luokitellaan Suomen lepakotieteellisen yhdistyksen ohjeistuksen (SLTY 2023) mukaan seuraavasti:

Luokka I: Lainsäädännöllä suojellut kohteet.

- Lisääntymis- tai levähdyspaikka sekä sen käytölle kriittiset yhteydet.
- Hävittäminen tai heikentäminen luonnonsuojelulain nojalla kielletty.
- Lisääntymis- tai levähdyspaikan lisäksi luokan I alueeseen tulee mahdollisuuksien mukaan sisällyttää siirtymäreitti, jota pitkin kyseessä oleva laji voi siirtyä kohteeseen ja sieltä pois.

Luokka II: Erityisen tärkeät kohteet

- Kyseessä on ravintoa tarjoava alue, mahdollinen tai todettu tärkeä siirtymäreitti tai näiden yhdistelmä.
- Maankäytössä alueen arvo lepakoiden tulee ottaa huomioon (EUROBATS-alue).
- Luokan II alueilla esiintyy lepakkoita säännöllisesti.
- Ympäristö on usein alueella esiintyville lajeille tyypillinen.
- Alueella esiintyy melkein poikkeuksetta useita lepakkolajeja pitkin kesää.
- Joskus luokan II alue voi olla erityisen tärkeä myös yhdelle lajille.

Luokka III: Monimuotoisuutta turvaavat ja tukevat kohteet

- Muu lepakoiden käyttämä alue.
- Maankäytössä alueen arvo lepakoiden tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon.
- Havaintomäärät ovat pienemmät kuin luokan II alueilla ja lajimääräkin on usein pienempi.
- Ympäristö ei aina ole lepakoiden yhtä sopiva kuin luokan II alueella tai lepakot esiintyvät alueella vain tiettyyn aikaan kaudesta.
- Kaikki alueet, joilla lepakkoita on havaittu, vaikka lajeja olisi useampia, eivät automaattisesti ole luokkaa III (esimerkiksi vähäinen määrä).

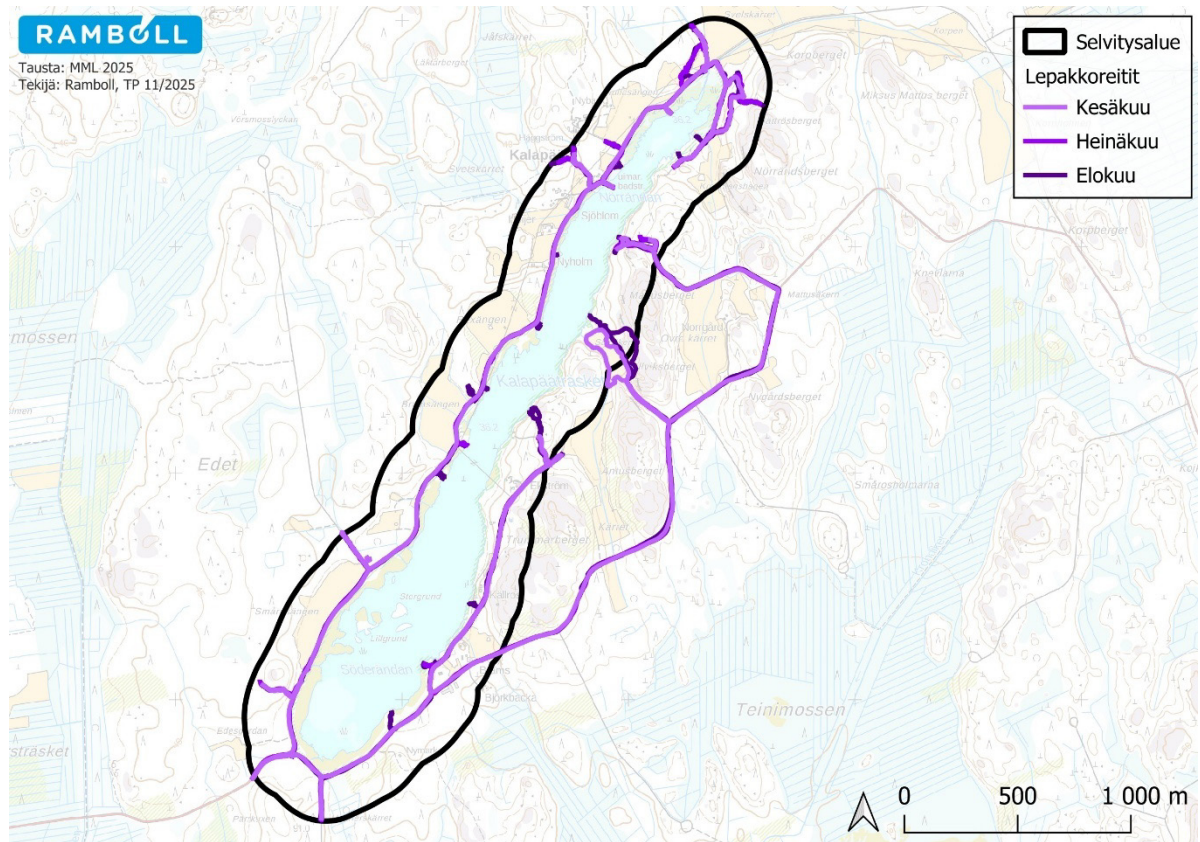
Suomen Lepakotieteellinen Yhdistys ei yksisanaisesti määrittele yksilö- tai lajimääriä, joiden perusteella alue kuuluisi luokkaan II tai III. Selvityksen ja raportoinnin yhtenäisyyden vuoksi luokkaan II määriteltiin kuuluvaksi sellaiset alueet, joilla havaittiin enemmän kuin yksi laji ja/tai viisi yksilöä saalistamassa vähintään kahdella kartoituskerralla. Luokkaan III määriteltiin alueet, joilla samalla alueella saalisti yksi laji ja 2–4 yksilöä vähintään kahdella kartoituskerralla. Yksittäisten lepakoiden saalistus- tai havaintoalueita ei siten koettu tarpeelliseksi rajata, ellei aluetta jostain muusta syystä voida pitää lepakoiden kannalta huomionarvoisena, esimerkiksi merkittävänä siirtymäreittinä.

6.2 MENETELMÄT

Lepakkoita käytiin havainnoimassa yhteensä kolmena yönä kesän aikana kesä-, heinä- että elokuussa. Selvitys toteutettiin Suomen lepakotieteellisen yhdistyksen lepakkokartoitusohjeita (SLTY 2023) sekä Luontoselvitykset ja luontokartoitusten arviointi -opasta (Mäkelä & Salo 2024) noudattaen. Havainnointiyöt olivat 10.6.2025, 17.-18.7.2025 ja 11.-12.8.2025.

Kiertolaskentaa suoritettiin sekä järveä ympäröiviä teitä pitkin autolla ajaen että tehden pistoja kävellen ajopoluilla ja riittävän helppokulkuisilla metsäalueilla (Kuva 6-1). Autosta kartoittaminen tapahtuu hitaasta vauhdista (10–15 km/h), välillä pysähdellen detektorin mikrofonin ollessa koko ajan auton ulkopuolella ääniä havainnoimassa. Jokaisella lepakkohavaintopaikalla noustiin autosta tekemään tarkempaa lepakon tarkkailua, jotta selviäisi, onko havainto saalistavasta vai ohilentävästä yksilöstä ja mikä lukumäärä lepakkoita on alueella. Jalan kuljettaviksi alueiksi valittiin ajopolkuja sekä metsäpolkuja, jotka olivat kuljettavissa ilman, että liikkumista muodostui liikaa häiritsevää melua, ja joissa metsä ei ollut liian tiheää tai vaikeakulkuista. Selvitys aloitettiin noin puoli tuntia auringonlaskun jälkeen ja lopetettiin puolituntia ennen auringonnousua. Kartoituksen yhteydessä havainnoitiin mahdollisia alueelle sijoittuvia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, sekä lepakoiden aktiivisuutta potentiaalisten piilopaikkojen läheisyydessä. Kiertolaskennat pyrittiin ajoittamaan

otollisiin sääolosuhteisiin (tyyni ja lämmin yö, Taulukko 6-1), jolloin lepakoiden saalistusaktiivisuus on korkeimmillaan. Selvitys aloitettiin joka kerta Kalapääträsketin pohjoispäästä, josta kuljettiin länsirantaa etelään, ja lopetettiin itäpuolelle (Kuva 6-1).

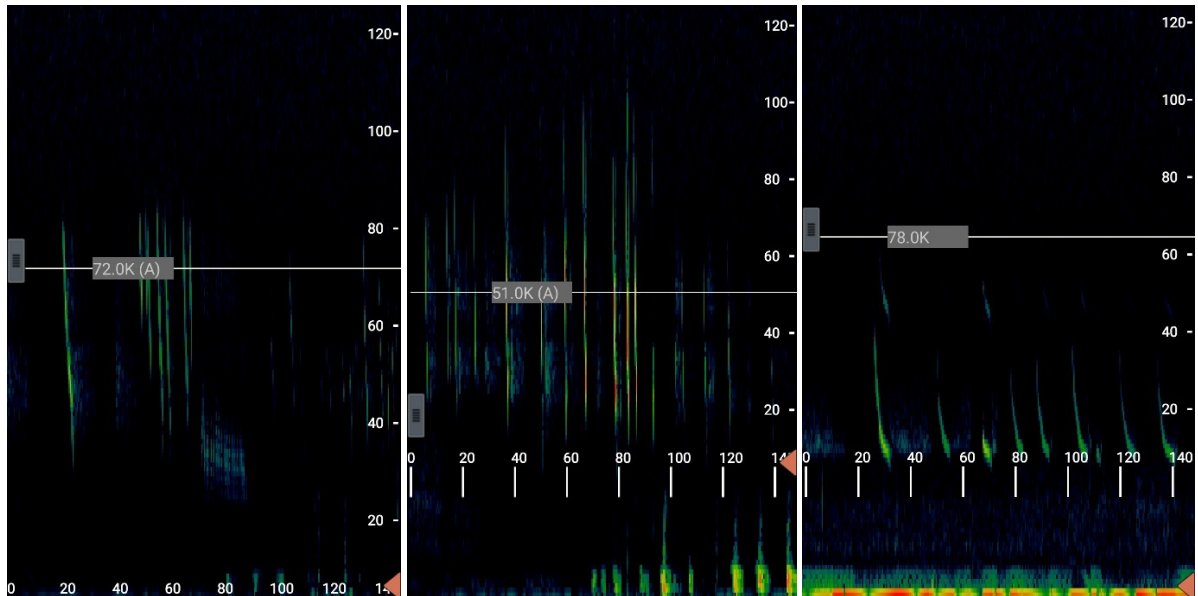

Kuva 6-1. Lepakkoselvitysreitit Kalapääträsketin ympäristössä.

Taulukko 6-1. Lepakkoselvityksen maastotöiden ajankohdat, sääolosuhteet ja havainnot

Yö	Aika	Lämpötila	Sää
10.6.2025	00:02-02:58	4–12 °C	Lähes selkeä, järven pinta sumuinen, 1 m/s
17.-18.7.2025	23:40-03:30	8–15 °C	Selkeä, järven pinnalla vaihtelevasti sumua, 2 m/s
11.-12.8.2025	22:25-04:47	6,5–13 °C	Puolipilvistä, järven pinta osin sumuinen 5–6 m/s puuskia alkuun ja loppuun, muutoin 0–2 m/s

Lepakoiden havainnointiin käytettiin puhelimeen liitettävää tallentavaa ultraääni-ilmaisinta (Echo Meter Touch 2), jolla pystytään havainnoimaan lepakkojen päästämät kaikuluotausäänet ja näkemään maastossa äänistä muodostuva spektrogrammikuva (Kuva 6-2) ja tallentamaan ääniä mahdollisesti tarpeellista myöhempää tarkistusta varten. Detektorin ja mahdollisen näköhavainnon perusteella havaitut lepakkolajit pyrittiin tunnistamaan jo maastossa, ja merkittiin ylös havaintojen lukumäärät sekä havaintotyyppi (saalistava vai ohilentävä).

Kuva 6-2. Vasemmalta oikealle vesisiipan, isoviiksi-/viiksisiipan ja pohjanlepakon spektrogrammi-kuvia EchoMeter-sovelluksesta. Kaikki kuvat ovat Kalapääträsketin selvityksestä. Vesisiipan havainto on Kalapääträsketillä saalistavasta yksilöstä heinäkuusta, viiksisiippalajin kapealla metsätiellä saalistaneesta yksilöstä kesäkuusta ja pohjanlepakkohavainto ohilentäneestä yksilöstä kesäkuusta.

6.3 TULOKSET

Maastokäynneillä havaittiin yksittäisiä saalistavia tai ohilentäviä pohjanlepakoita ja siippoja (Kuva 6-3). Maastoselvityksissä tehtiin yhdeltä Kalapääträsketin länsirannalta havainto saalistavasta vesisiipasta heinäkuussa ja samasta paikasta ohilentäneestä vesisiipasta. Muita vesisiippahavaintoja ei tehty selvityksessä. Vesirajassa käytiin tarkastelemassa lepakoiden esiintymistä muutamalla paikalla, jotka olivat helposti saavutettavissa (Kuva 6-1). Pohjanlepakosta tehtiin kolmesta neljään havaintoa saalistavasta yksilöstä, ja runsaammin ohilentohavaintoja. Havainto kahdesta ohilentävästä pohjanlepakosta on mahdollisesti yhdestä laajalla alueella saalistaneesta yksilöstä. Havaintoja tehtiin niin tieurilta, metsiköistä kuin aukeilta. Siippalajeista tehtiin useampia saalistushavaintoja pääosin varttuneemmilta metsikoilta. Siippalajeina tässä tapauksessa tarkoitetaan viiksisiippaa ja isoviiksisiippaa, joita ei ole mahdollista erottaa toisistaan lajilleen pelkän aktiivilaitteen antaman kaikuluotaussignaalin perusteella. Lisäksi yksi siippa saalisti pientä ajotietä pitkin nuorehkon kasvatusmännikön välissä. Ohilentäviä siippoja havaittiin pääosin Kalapääträsketin kapeiden rantametsiköiden alueelta. Lepakosta tehtiin havainto myös linnustوسelvityksen yhteydessä touku-kuussa saalistamasta puiden latvoissa, mutta detektorin puuttuessa lajista ei ole varmaa tunnistusta.

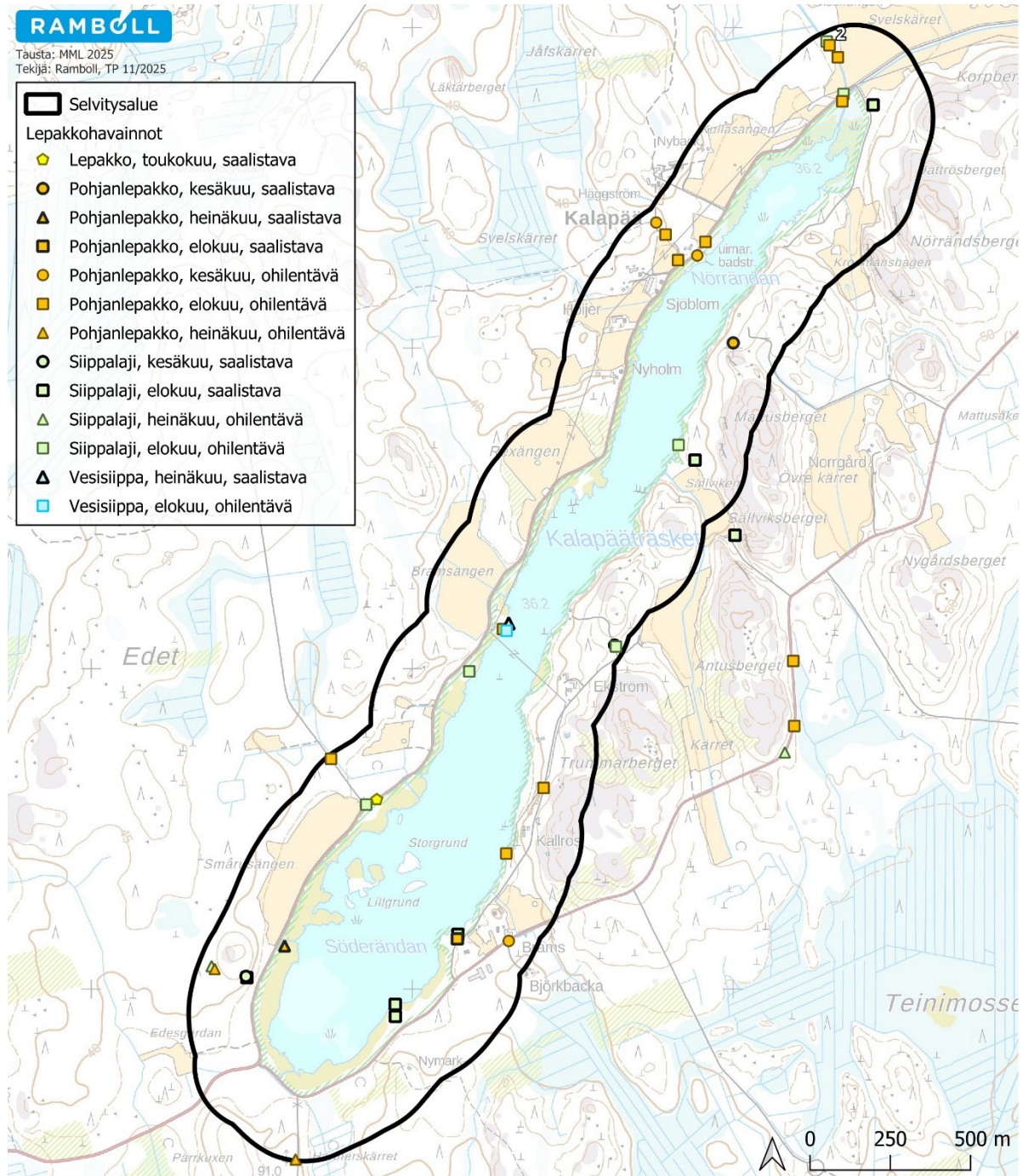
Lepakoista tehtiin eniten havaintoja elokuussa (27), mikä on tyypillistä selvityksille. Elokuun selvitysaika on merkittävästi pidempi kuin aiemmin kesästä ja yöt ovat pimeämpiä, jolloin valoa karttavat lepakot (siipat ja korvayököt) liikkuvat myös avoimemmilla alueilla (SLTY 2023), joista niitä on helpompi havaita. Lepakot liikkuvat tasaisemmin eri ympäristöissä myös lisääntymisyhdyskuntien hajaantumisen ja poikasten levittäytymisen seurauksena (SLTY 2023). Kesäkuussa tehtiin viisi lepakkohavaintoa ja heinäkuussa viisi havaintoa.

Suunnittelualueella tai sen läheisyydessä ei havaittu tärkeitä lepakkoalueita (luokka I-III). Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja on haastava havaita selvityksissä ja niitä voikin esiintyä myös selvitysalueella esimerkiksi itärannan kallionhalkeamissa tai alueen kolopuissa.

Selvitysalueella ei havaittu lepakoiden muuttoa. Kolmen käyntikerran aktiiviseurannan perusteella on vaikea todeta mahdollisia muutonaikaisia siirtymäreittejä tai muutonaikaisia kerääntymisalueita. Viimeinen selvityskierros myös ajoittui myös elokuun puoleen väliin, kun lepakot muuttavat myöhemmin kesästä ja syksystä.

Taulukko 6-2. Lepakkoselvityksen lepakkohavainnot havaintotyyppin mukaan.

Laji	Saalistava	Ohilentävä
Pohjanlepakko	3–4	14–16
Vesisiippa	1	1
Siippalaji	9	8
Lepakko	1	-

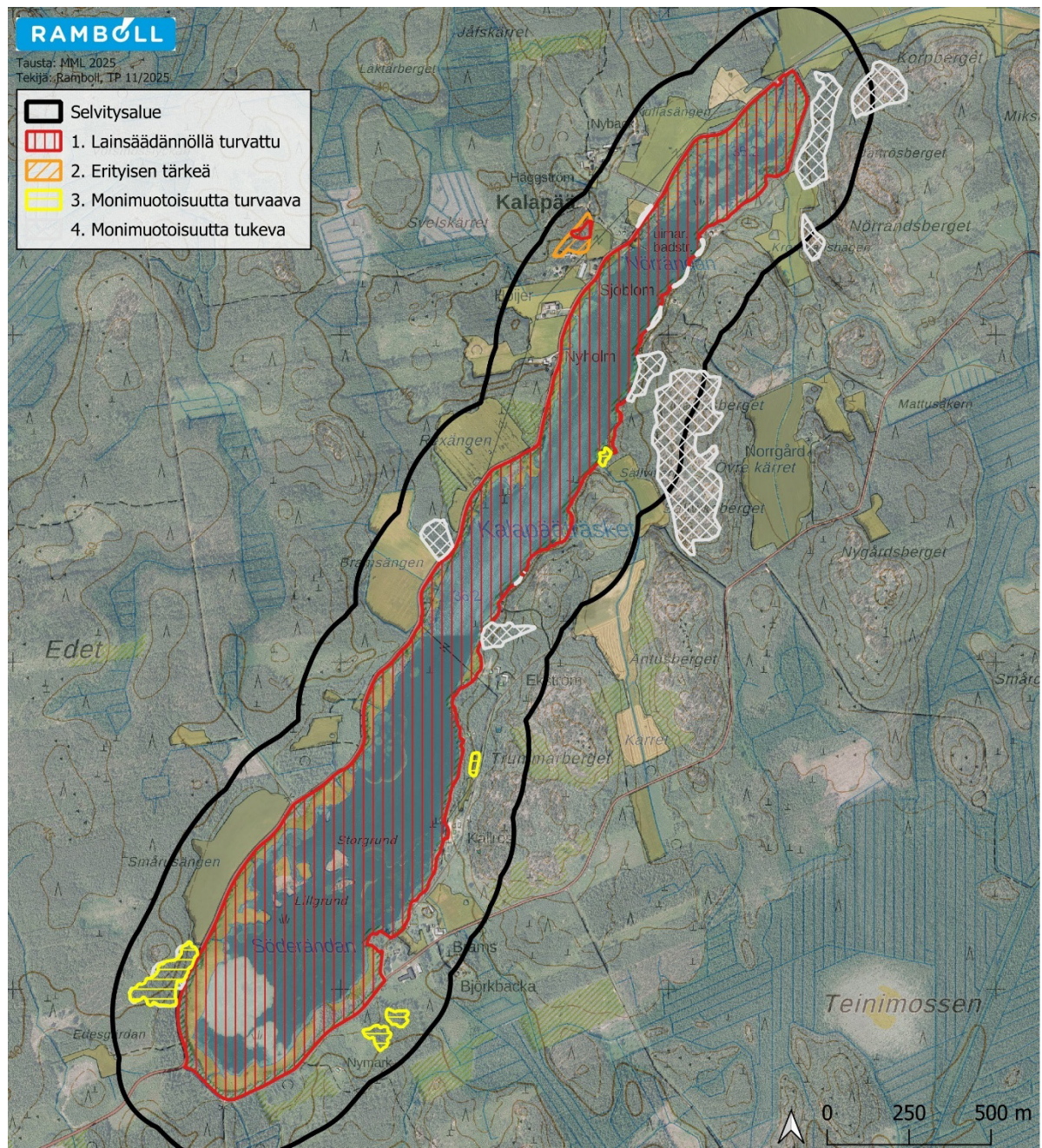

Kuva 6-3. Maastoselvityksissä tehtyt lepakkohavainnot.

7. JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Selvitysalueella esiintyy useita huomionarvoisia luontoarvoja, jotka luokitettiin Mäkelä ja Salo (2024) mukaisiin arvoluokkiin. Merkittävimmät luonnonarvot ovat Kalapääträsketin linnuston perusteella suojeltu Natura- ja luonnonsuojelualue, havaitut viitasammakon lisääntymispaikat ja liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, jotka ovat lainsäädännöllä turvattuja kohteita (Kuva 7-1). Erityisen tärkeitä kohteita (luokka 2) rajattiin yksi, liito-oravan elinpiiri. Monimuotoisuutta turvaavia kohteita (luokka 3) rajattiin neljä, jotka ovat kaikki uhanalaisia luontotyyppikohteita. Monimuotoisuutta tukevia kohteita (luokka 4) ovat viitasammakolle ja liito-oravalle sopivat elinympäristöt sekä silmälläpidettävät ja alueellisesti uhanalaiset luontotyyppikohteet.

Kalapääträsketin suojelualueen suojeluperusteet tulee turvata ja liito-oravan sekä viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty, mikä tulee huomioida alueen suunnittelussa. Liito-oravan elinpiiri tulee jättää muuttavan maankäytön ulkopuolelle. Luontotyyppikohteet ja viitasammakolle ja liito-oravalle sopivat elinympäristöt suositetaan säilytettävän muuttavan maankäytön ulkopuolella.

Kuva 7-1. Luontoselvitysten koostekartta (pl. salatut aineistot).

8. LÄHTEET

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta (lintudirektiivi). Euroopan unionin virallinen lehti, 53(L 20), sivut 7–25. <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/2019-06-26>

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.). 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki, 703 s. <http://hdl.handle.net/10138/299501>

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018a. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki, Suomen ympäristö 5/2018, 388 s. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4819-4>

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018b. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4816-3>

Kontula, T., Raunio, A., Lehtikainen, A., Heilala, T., Kolu, S., Liukko, U.M., Rytteri, T. & Teeriaho, J. 2021. Pirkanmaan uhanalaiset lajit ja luontotyytit. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 20/2021. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-5394-5>

Luonnonsuojelulaki 2023/9. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20230009>

Maanmittauslaitos. 2024. Karttapaiikka. Lataa paikkatietoaineistoja. <https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaiikka/tiedostopalvelu?lang=fi>

Metsäkeskus. 2025a. Avoin metsävara- ja luontotieto. Aineistot paikkatieto-ohjelmille. Paikkatietoaineistot. <https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto/aineistot-paikkatieto-ohjelmille/paikkatietoaineistot>

Metsäkeskus. 2025b. Metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt. Luettu 1.10.2024. <https://www.metsakeskus.fi/fi/metsan-kaytto-ja-omistus/metsien-suojelu-ja-elinymparistojen-hoito/metsalain-erityisen-tarkeat-elinymparistot>

Metsälaki 1093/1996. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961093>

Mikkonen, N., Leikola, N., Lahtinen, A., Lehtomäki, J. & Halme, P. 2018. Monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet Suomessa. Suomen ympäristö 9/2018. <http://hdl.handle.net/10138/234359>

Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle (2. korjattu painos). Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki, Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-5394-5>

Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (luontodirektiivi). Euroopan unionin virallinen lehti, erityispainos 1995, luku 15, nide 11 (L 206/7), sivut 114–158. <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristö 1/2017, sivut 1–278. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4638-1>

Sopimus Euroopan lepakoiden suojelusta 104/1999. EUROBATS. https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1999/19990104/19990104_2

Suomen Lajitietokeskus/FinBIF. 2025. Laji.fi-tietojärjestelmä. Aineistopyyntö. <http://tun.fi/HR.2009>, <http://tun.fi/HR.3553>, <http://tun.fi/HR.3931>, <http://tun.fi/HR.4711>, <http://tun.fi/HR.48>, <http://tun.fi/HR.49>, <http://tun.fi/HR.61>, <http://tun.fi/HR.95>, <http://tun.fi/HR.1747>, <http://tun.fi/HR.3553>, <http://tun.fi/HR.3671>, <http://tun.fi/HR.4471> (haettu 7.5.2025).

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry (SLTY). 2023. Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille.

Suomen ympäristökeskus (Syke). 2015. Suokasvillisuuden aluejako. Paikkatietoaineisto. https://www.Syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot/Ladattavat_paikkatietoaineistot. Ladattu 8.2.2024.

Suomen ympäristökeskus (Syke). 2017. Metsäkasvillisuusvyöhykkeet ja niiden lohkot. Paikkatietoaineisto. https://www.Syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot/Ladattavat_paikkatietoaineistot. Ladattu 8.2.2024.

Suomen ympäristökeskus (Syke). 2018. Natura-tietolomakkeet. Kalapää träsk. <https://paikka-tieto.ymparisto.fi/natura/2018/tietolomakkeet/FI0800066.pdf>

Suomen ympäristökeskus (Syke). 2022a. Liito-orava. Syken lajiesittelyt. www.ymparisto.fi/luontodirektiivilajiesittelyt. Päivitetty 30.11.2022.

Suomen ympäristökeskus (Syke). 2022b. Viitasammakko. Syken lajiesittelyt. www.ymparisto.fi/luontodirektiivilajiesittelyt. Päivitetty 30.11.2022.

Suomen ympäristökeskus (Syke). 2024. Syken metatietopalvelu. Paikkatiedot ja kaukokartoitus. <https://ckan.ymparisto.fi/organization/syke-geoinformatics>

Vesilaki 587/2011. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110587>

Liite 1

Mäkelä ja Salon (2024) mukainen arvottamisen luokitus ja kriteeristö.

Taulukko 8-1. Yksinkertaistettu esitys Mäkelä ja Salon (2024) arvoluokituksesta.

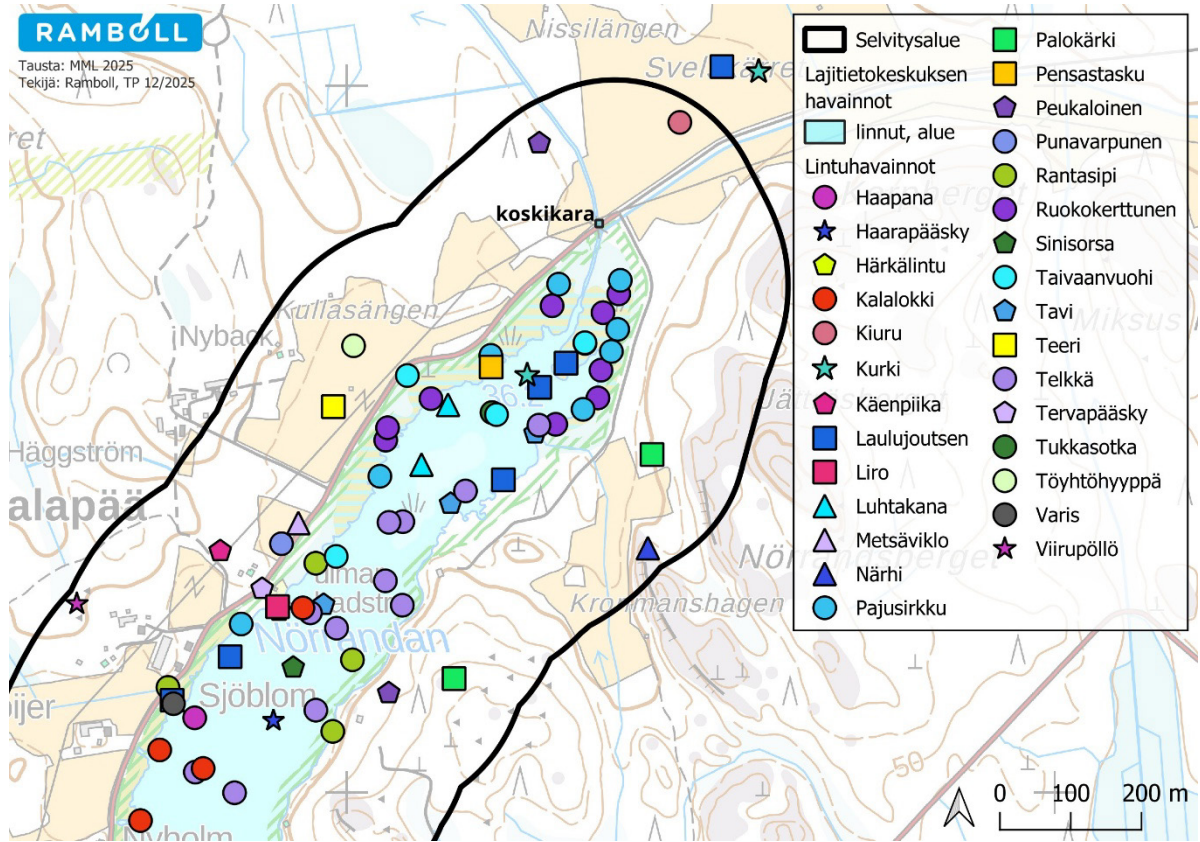
Luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet	Luokka 2: Eriytyisen tärkeät kohteet	Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet	Luokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet
• Natura- ja luonnonsuojelualueet • Suojeluun varatut alueet • LSL:n tiukasti suojeltujen luontotyyppien esiintymät • vesilain 2. luvun 11 § luontotyyppien esiintymät • luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajien liisäntymis- ja levähdyspaikat • luontodirektiivin liitteen IV (b) kasvilajien esiintymispaikat • LSL 73 §:n petolintujen pesäpuut • LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajatut esiintymät • LSL:n erityisesti suojeltavien eliölajien rajatut esiintymispaikat • luontodirektiivin liitteen II lajien rajatut esiintymispaikat • lintudirektiivin lajien rajatut esiintymispaikat • luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien tärkeät kulkuyhteydet ja siirtymäreitit² • LSL 95 §:n luonnonmuistomerkit²	• Valtakunnallisesti arvokkaat luontokohteet • Ekologisen verkoston kannalta erittäin tärkeät kohteet • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille erittäin tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet • Uhanalaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät • Uhanalaisten lajien merkittävät esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien merkittävät esiintymät • Maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet¹ • LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajaamat esiintymät² • Luontodirektiivin liitteen II lajien rajaamat merkittävät esiintymispaikat² • Lepakoille tärkeät saalistusalueet²	• Ekologisen verkoston kannalta tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat muut kokonaisuudet • Maakunnalle ominaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät¹ • Maakunnan vastuulajien merkittävät esiintymät¹ • Paikallisesti arvokkaat luontokohteet² • Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät² • Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien muut esiintymät² • Uhanalaisten lajien muut esiintymät² • Lintudirektiivin lajeille tärkeät kohteet² • Luontodirektiivin liitteen II lajien muut esiintymispaikat²	• Ekologisia yhteyksiä tukevat kohteet • Silmälläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät² • Alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien ja lajien esiintymät² • Kohteet, joilla esiintyy yksittäisiä huomionarvoisia, pienpiirteisiä luonnonarvoja² • Lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt² • Muut monimuotoisuutta tukevat kohteet²

¹ Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat.

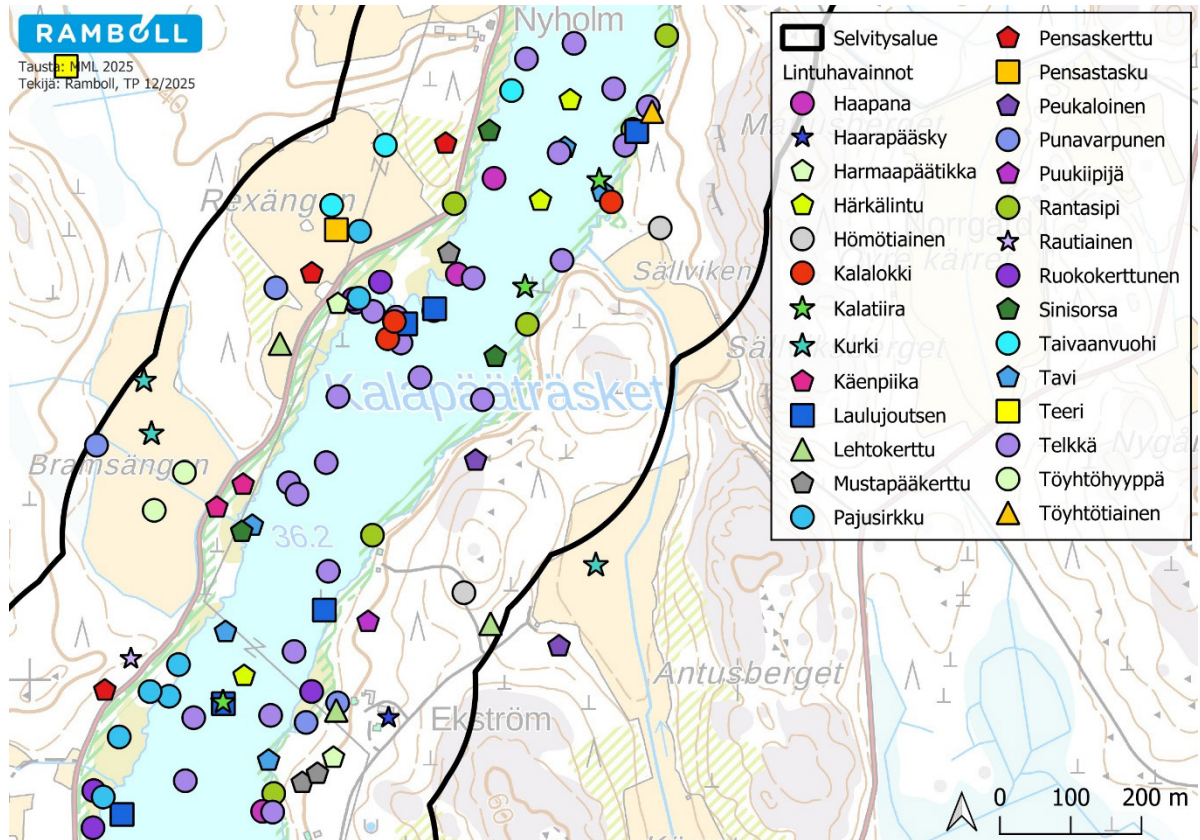
² Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat.

Liite 2

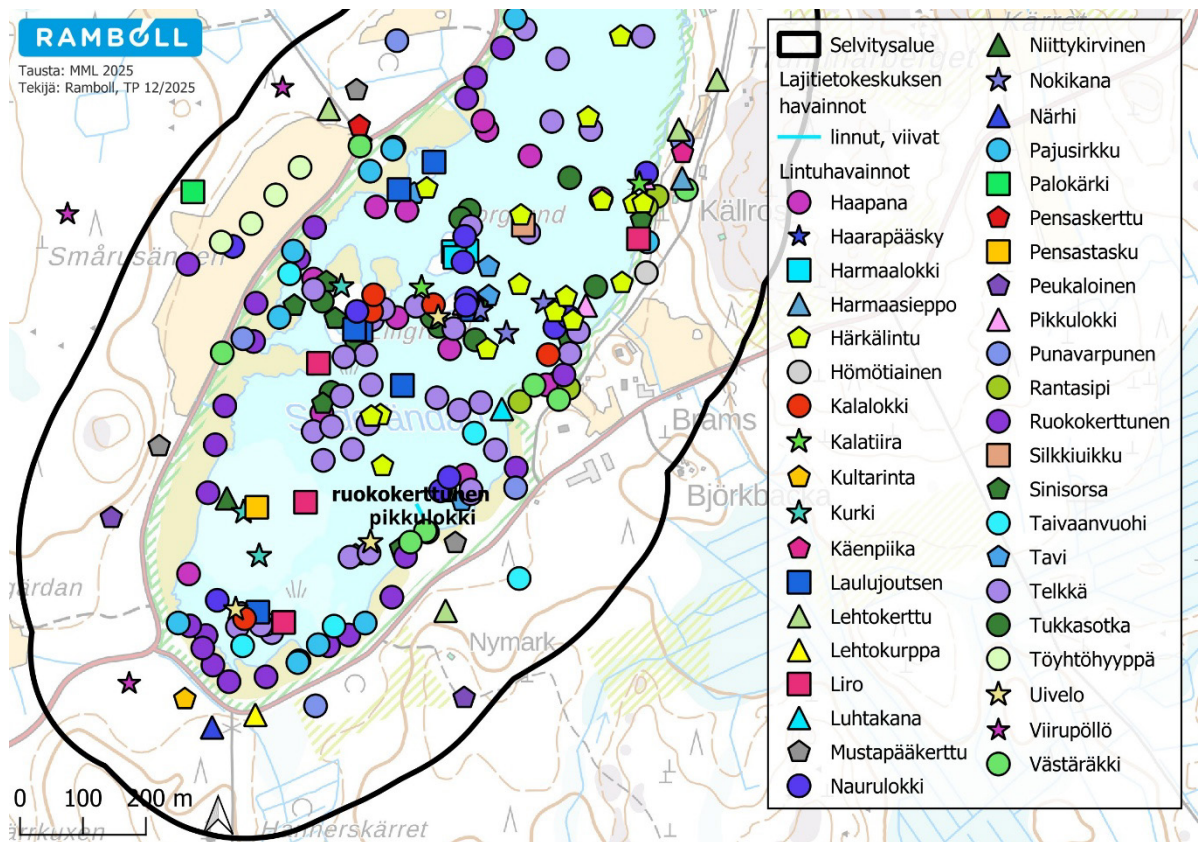
Viranomaisliite – linnustohavaintokartat

Kuva 8-1. Kalapääträsketin pohjoisosan pesimälinnustohavainnot. Tekstinä Lajitietokeskuksen havainnon lajinimi.

Kuva 8-2. Kalapääträsketin keskiosan pesimälinnustohavainnot.

Kuva 8-3. Kalapääträsketin eteläosan pesimälinnustohavainnot. Tekstinä Lajitietokeskuksen havaintojen lajinimet.